

B E L L E I D S P L A N

Stichting

Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Beleidsplan

Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Stiens, april 2011

STICHTINGGEGEVENS

Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel registratienummer 1079853.
Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel is per 25 mei 2009 door de Belastingdienst aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) met fiscaal nummer 8138 25 398 onder dossiernummer 66761
Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel heeft bankrekeningnummer 49 13 99 561 bij de ABN AMRO Bank

Secretariaat: Lutskeydyk 32, 9051 CM Stiens, Telefoon: 058-2571735, E-mail: resolut@kpnplanet.nl

Website: www.monumentenzorgleeuwarderadeel.nl – E-mail: info@monumentenzorgleeuwarderadeel.nl

Bestuur Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Dhr. G. van der Meulen (voorzitter)

Dhr. R. Stavast (secretaris)

Dhr. M. de Haan (penningmeester)

Dhr. T.J. Dijkstra (beleidszaken)

Dhr. J.Y. Hogerhuis (bouwzaken)

Dhr. J.G. Waringa (publiciteit en voorlichting)

Inhoudsopgave

<i>Voorwoord</i>	7
<i>Inleiding</i>	8
<i>Samenvatting</i>	10
<i>Hoofdstuk 1 Wettelijke kader van het monumentenbeleid</i>	12
<i>Hoofdstuk 2 Huidige situatie (Inventarisatie in de gemeente Leeuwarderadeel)</i>	17
<i>Hoofdstuk 3 Gewenste situatie</i>	23
<i>Hoofdstuk 4 Toekomstvisie en -beleid voor de monumentenzorg in Leeuwarderadeel</i>	31
<i>Hoofdstuk 5 Planning en financiële afweging</i>	39
<i>Hoofdstuk 6 Tenslotte</i>	47
<i>Bronvermelding</i>	51
<i>Bijlagen</i>	52
1. <i>Lijst beschermde Rijksmonumenten in de gemeente Leeuwarderadeel</i>	
2. <i>Monumentenverordening gemeente Leeuwarderadeel 2006</i>	
3. <i>Statuten Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel</i>	

Dekema State, Jelsum

Voorwoord

Cultuurhistorie geeft identiteit! Kijk naar de oude kerk in Stiens, de molen en verder de oude kerken van Finkum, Hijum, en Jelsum, de oude treinstations, de oude treinloodsen in Stiens, de typerende dorpsgezichten en oude huizen in onze dorpen, maar ook de minder bekende maar even karakteristieke panden zoals boerderijen in het buitengebied. Het zijn deze objecten die de eigen omgeving zo vertrouwd en herkenbaar maken. Het geeft de gemeente een eigen karakter en maakt de cultuurhistorie zichtbaar, leesbaar en beleefbaar. Voor veel mensen geeft de herkenbaarheid van monumenten een gevoel van intimiteit en geborgenheid, omdat men zich gemakkelijker met een

“oude” dan met een “moderne” leefomgeving identificeert. Slechts enkele van deze monumenten zijn beschermd, de meeste, en vooral die uit ons recente verleden, jammer genoeg niet. Vaak ongemerkt verdwijnen deze gebouwen en dan pas missen we ze. Maar weg is nu eenmaal weg. Niet voor niets luidt het spreekwoord “Uit het oog uit het hart”. Begrijpen en zien is namelijk waarderen en waarderen kan leiden tot bewust omgaan met deze

getuigenissen uit ons verleden. De laatste jaren wordt de roep in veel gemeenten om historische panden in bescherming te nemen steeds luider. Mensen zien om zich heen dat steeds meer beeldbepalende en historisch waardevolle panden verdwijnen uit het straatbeeld, vaak als gevolg van sloop ten behoeve van nieuwbouw of omdat een pand door slecht onderhoud vervalt. Dat onbehagelijke gevoel dat wij geleidelijk aan het vervreemden zijn van onze omgeving geeft ons als Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel, kortweg SML, de drijfveer om ons daartegen te verzetten. Het kader van het monumentenbeleid verschaft ons in het bijzonder de mogelijkheid om daar daadwerkelijk iets tegen te doen. Uitgangspunt van ons beleidsplan is dan ook de gemeente behulpzaam te zijn om te komen tot een doelmatiger monumentenbeleid.

Het bestuur van Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Inleiding

Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML) is een op initiatief van de gemeente opgerichte organisatie, zonder winstoogmerk. SML bestaat uit een groep vrijwilligers die ambtelijk wordt ondersteund van gemeentewege. Op verzoek van de gemeente draagt ze in eerste instantie zorg voor onderhoud en beheer van vier historische kerktorens in de gemeente. Overeenkomstig haar statuten SML probeert echter behalve dat zij de gemeente bijstaat bij uitvoering van de monumentenzorg, het bewustzijn op dit gebied te bevorderen in Leeuwarderadeel. Een eerste vraag die opkomt is uiteraard: “Waarom is eigenlijk dit beleidsplan nodig?”. De volgende drie redenen kunnen wij hiervoor aandragen:

1. In eerste instantie verschaft de overdracht d.d. 10 december 2010 van het eigendom van de toren van de Sint Vituskerk aan SML de reden om haar bestaansrecht tegen het licht te houden en te komen met een toekomstvisie,
2. Met de presentatie van dit beleidsplan geeft SML antwoord op de vorig jaar tijdens het overleg met het college van B. & W. gestelde vraag om met een voorstel te komen voor een inventarisatie van door SML uit te voeren taken,
3. Tenslotte hoopt SML door inschatting en afbakening van haar werkveld aan de hand van dit beleidsplan haar rol onder aandacht te brengen van de inwoners van onze gemeente.

Bovendien is het op zijn minst wenselijk gelet op de maatschappelijke taken die SML in onze gemeente op zich heeft genomen waaronder het beheer van genoemde historische kerktorens om te komen met een toekomstvisie. Een beleidsplan biedt daarnaast ook inzicht in de achtergronden van een organisatie. Zo verschaft een beleidsplan inzicht in gestelde doelen, werkwijze, planning en financiën.

Om sturing te geven aan het voor u liggende beleidsplan hebben we ervoor gekozen de volgende opzet aan te houden:

- Wettelijk kader van de monumentenzorg,
- Inventarisatie van de huidige situatie,
- Gewenste situatie,
- Formuleren beleid aan de hand van de discrepantie tussen huidige en gewenste situatie,
- Planning en financiën.

Deze opzet gebruiken wij ook als leidraad voor de hoofdstukindeling van dit beleidsplan.

Leeswijzer

In **hoofdstuk 1** gaan we in op de wettelijke kaders van het monumentenbeleid. In de eerste instantie vragen we aandacht voor totstandkoming van het monumentenbeleid. Hierbij streven we ernaar een en ander zo actueel mogelijk neer te zetten.

Hoofdstuk 2 beschrijft aan de hand van het geschetste kader op welke wijze binnen onze gemeente monumentenbeleid gestalte krijgt maar vooral ook hoe deze werkwijze is ontstaan. In dit hoofdstuk verder aandacht voor de rol die SML hierin heeft gespeeld. Het hoofdstuk wordt afgesloten met het trekken van conclusies.

We gebruiken **hoofdstuk 3** om aan te geven wat een wenselijke en doelmatige werkwijze zou zijn. Dit impliceert niet alleen zoals het zou moeten overeenkomstig de Monumentenwet en daarmee verbonden gemeentelijke verordening, maar meer nog dat wat wij zouden wensen. Met andere woorden, aandacht wordt gegeven aan de tekortkomingen op het gebied van het gemeentelijke monumentenbeleid. Hierbij maken we ook gebruik van hetgeen we eind hoofdstuk 2 concludeerden. Gepoogd wordt aan de hand hiervan een gewenste maar ook haalbare situatie te schetsen.

In **hoofdstuk 4** wordt geprobeerd handen en voeten te geven aan hetgeen wij hebben vastgesteld in voorgaande. Wat doen we nu met hetgeen we constateerden in hoofdstuk 3, te weten het verschil tussen de gewenste en de huidige situatie van de monumentenzorg in onze gemeente. In dit hoofdstuk schatten we in wat op basis van geconstateerde verschillen de beleidsdoelen o.i. moeten zijn voor dit beleidsplan. Beleidsdoelen zijn afspraken die de basis vormen voor concreet uit te voeren activiteiten. Deze beleidsdoelen leiden we al analyserende af aan de hand van een strategisch bedrijfsmodel. Ter verduidelijking hoe beleidsdoelen in de praktijk dienen te worden uitgewerkt is één beleidsdoel expliciet uitgewerkt.

In **hoofdstuk 5** staan de planning en financiën centraal. Weergegeven is binnen welk tijdsbestek het beoogd beleid kan worden gerealiseerd en welke stappen dienen te worden genomen voor totstandkoming van meerjarige financiering van het monumentenbeleid.

In **hoofdstuk 6** geven we de overall conclusies van het beleidsplan weer en formuleren we aan de hand van deze conclusies finale aanbevelingen.

Indien nodig valt het beleidsplan terug op aangereikte kennis in de bijlagen. Wij stellen voor dat dit beleidsplan na goedkeuring van participerende partijen, de gemeente en SML, breed wordt uitgezet binnen onze gemeente. Het document zal zeker ter kennis dienen te worden gesteld aan alle betrokkenen die zich binnen onze gemeente bezighouden op het gebied welzijn, cultuur, etc., waarbij wij in het bijzonder denken aan vertegenwoordigers van de lokale politieke partijen.

Wij als bestuur van SML hopen met dit beleidsplan een bijdrage te leveren voor een doelmatig gemeentelijk monumentenbeleid.

Samenvatting

De gemeente Leeuwarderadeel begon na het van kracht worden van de Monumentenwet 1988 met haar activiteiten op het gebied van gemeentelijke monumentenzorg. De Monumentenwet 1988 was bedoeld om gemeenten te stimuleren een eigen gemeentelijk monumentenbeleid te ontwikkelen. De gemeente Leeuwarderadeel besteedde haar wettelijke taak in het kader van deze wet, uitvoering van het verlenen van vergunningen overeenkomstig de Monumentenwet, uit aan een aan de Welstandscommissie Hûs en Hiem verbonden commissie. Evenals de meeste Friese gemeenten voert de gemeente Leeuwarderadeel een bescheiden gemeentelijk monumentenbeleid. Het aantal te behandelen vergunningsaanvragen is beperkt.

Tot dusver is er weinig aandacht bij het publiek voor monumentenzorg. Wel dient wel te worden opgemerkt dat dit zo maar kan veranderen als meer aandacht aan monumentenzorg in de media wordt geschonken. De hoge opkomsten bij een lezing over de voormalige Stinzen in begin 2009 en een open dag bij het archeologische onderzoek bij Jelsum najaar 2009 zijn hiervan getuigen.

In Leeuwarderadeel zijn 23 rijksmonumenten (zie Bijlage 1) geregistreerd. Bekende rijksmonumenten in Leeuwarderadeel zijn de historische kerken maar ook gebouwen als Dekema State en Martenastate. Deze states zijn ieder in een eigen stichting ondergebracht. Overige rijksmonumenten zijn in beheer bij particulieren. Het was de bedoeling van de gemeente om het beheer van kerktorens, op dezelfde manier als bij de states, neer te leggen bij een separate stichting. Het voordeel van een stichting is dat deze meer financiële steun kan verwerven dan overheden. Voor het beheer van kerktorens richtte de gemeente reeds in 1996 Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML) op. SML bleef tot 2003 een slapende organisatie. Vanaf 2006 nam SML daadwerkelijk het beheer op zich van de kerktorens.

Een gerichte taakstelling van gemeentewege aan SML, behalve genoemde eigendomsverwerving, bleef echter achterwege. SML wenste vanaf het begin zich breder in te zetten op het gebied van het cultureel erfgoed. In haar statuten staat dit als doelstelling nadrukkelijk omschreven. Tot dusver heeft de gemeente hier nog geen inhoud aan gegeven, hoewel de gemeentelijke monumentenverordening, vastgesteld op 2 november 2006, dit wel toelaat. De overdracht in december 2010 van het eigendom van de toren van de Sint Vituskerk aan SML gaf haar aanleiding om haar bestaansrecht tegen het licht te houden en te komen met een toekomstvisie. Onderhavig beleidsplan, waarin SML haar toekomstvisie neerlegt, vormt de basis van haar toekomstige rol op het gebied van monumentenzorg in de gemeente Leeuwarderadeel.

Aan de hand van analyse van de huidige situatie en een mogelijke en gewenste situatie, waarbij is gekeken naar vigerende regelgeving, is in dit beleidsplan een toekomstvisie en een toekomstige missie beschreven van het mogelijke monumentenbeleid in onze gemeente. Aan de hand van een bedrijfsmodel leidde SML de volgende strategische beleidsuitgangspunten af:

- A SML streeft in navolging van haar statuten naar verbreding van de monumentenzorg in Leeuwarderadeel waarbij zij de gemeente probeert te stimuleren
- B SML probeert afspraken te maken over haar inbreng met betrekking tot advisering over plannen waar cultureel erfgoed centraal staat,
- C SML streeft naar een doelmatige ambtelijke ondersteuning door de gemeente,
- D SML streeft naar een programmatische uitvoering van gemaakte afspraken in het beleidsplan en hanteert hiervoor een consistente planning,
- E SML streeft naar een doelmatige financiële onderbouwing voor onder D genoemde afspraken ,
- F SML streeft aan de hand van een vijfjaarlijkse beleidsnota, die jaarlijks dient te worden geëvalueerd naar een duurzame meerjarige ondersteuning van de gemeente,
- G SML streeft naar brede communicatie. Alle belangstellenden worden geïnformeerd over de beoogde gemeentelijke monumentenzorg

Het is de bedoeling dat deze strategische beleidsuitgangspunten de basis gaan vormen voor de monumentenzorg in de gemeente Leeuwarderadeel in de jaren 2011-2016.

Martenastate, Koarnjum

In dit hoofdstuk vragen we aandacht voor de kaders van het monumentenbeleid. Hierbij streven we ernaar om de lezer een zo actueel mogelijk beeld aan te bieden.

1.1 Ontstaan van de monumentenzorg

De monumentenzorg vloeit eigenlijk voort uit de culturele opleving eind 19^e en begin 20^e eeuw. In deze periode, toen in Nederland de industrie zich sterk ontwikkelde en daarmee de welvaart sprongsgewijze toenam, manifesteerde zich een groeiend besef op velerlei culturele terreinen. Dit was de tijd dat de literatuur en de schilderkunst nieuwe wegen bewandelden maar tegelijkertijd ook het besef groeide dat we niet ten koste van alles ons cultureel erfgoed maar aan de kant moesten schuiven. In dit verband schudde Victor de Stuers in een artikel uit 1873 "Holland op zijn smalst" de toenmalige beleidsmakers wakker. Dit artikel waarin hij de onverschilligheid van de overheid ten aanzien van het culturele erfgoed aan de kaak stelde, gaf een sterke impuls om te komen tot zorg voor monumenten. Vele particuliere initiatieven zouden nog volgen alsmede vele provinciale en gemeentelijke verordeningen nog vastgesteld, voordat pas in 1961 de landelijke monumentenwet een feit was. Daaraan vooraf gingen overigens nog de Algemene Maatregel 'Bescherming van monumenten op rijksniveau' van mei 1940, 'Het Besluit tot de Wederopbouw' van 1945, waarin men beoogde monumentenzorg mee te nemen, en de 'Tijdelijke Monumentenwet' van 1950.

1.2 Juridische inbedding van de monumentenzorg

De eerste monumentenwet uit 1961 was de eerste centrale landelijke wet. In deze wet lagen de bevoegdheden van de overheid vast op het gebied van monumentenzorg. Tevens bepaalde deze wet wanneer een bouwwerk een rijksmonument werd en of een gebied de status van beschermd stads- of dorpsgezicht kreeg. In 1989 verving men deze wet door de Monumentenwet 1988, welke wet op hoofdlijnen nog steeds van kracht is. Voluit heette deze wet 'De Wet houdende voorzieningen in het belang van monumenten van geschiedenis en kunst (Monumentenwet) van 23 december 1988 (Stb. 638)'.

Het verschil tussen deze nieuwe wet en die van 1961 is, dat deze veel taken en bevoegdheden neerlegt bij lagere overheden en in het bijzonder bij gemeenten. Zo draagt de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de verantwoordelijkheid voor uitvoering van deze wet, terwijl de praktische uitvoering ervan echter voor een belangrijk deel de verantwoordelijkheid is van Burgemeester en Wethouders van de gemeente waarin het monument is gelegen.

De Monumentenwet 1988 regelt hoe gebouwde monumenten (inclusief 'groene' monumenten) en archeologische monumenten aangewezen kunnen worden als wettelijk beschermd monument.

De Monumentenwet 1988 heeft niet alleen betrekking op de aanwijzing van rijksmonumenten, maar ook op bescherming van stads- en dorpsgezichten, op de omgang met archeologische waarden en opgravingen en op de vergunningverlening aangaande het wijzigen van rijksmonumenten.

Volgens de Monumentenwet 1988 is een monument een rijksmonument als:

- het monument bezit eigenschappen die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde;
- of het zijn terreinen die van algemeen belang zijn door hun betekenis voor de aardwetenschap of hun cultuurhistorische waarde, ook wel omschreven als archeologische monumenten.

Beschermde monumenten staan ingeschreven in het volgens de Monumentenwet vastgestelde register.

1.3 De drie overheidsniveau's van de huidige Monumentenzorg

De monumentenzorg wordt in Nederland geregeld vanuit drie overheidsniveaus.

Het Rijk beheert de Rijksmonumenten. De monumenten die onder de directe bescherming van de monumentenwet resulteren worden rijksmonumenten genoemd. In 2007 telde Nederland zo'n 51.000 rijksmonumenten.

Het tweede niveau is dat van de provincies. Sommige provincies hebben een monumentenverordening op grond waarvan monumenten worden aangewezen. Monumenten die op grond van een provinciale monumentenverordening worden beschermd, noemen we provinciale monumenten. De provincie Fryslân bezit echter geen provinciale verordening en er zijn dus ook geen provinciale monumenten.

Het derde niveau is dat van de gemeenten. Vrijwel alle gemeenten hebben een monumentenverordening waarin de instelling van een monumentencommissie is geregeld. Die commissie is steeds vaker een gecombineerde commissie, die ook welstand tot taak heeft. De monumentencommissie adviseert daarnaast Burgemeester en Wethouders bij hun taken ten aanzien van monumenten. Veel gemeenten, niet alle gemeenten, hebben karakteristieke objecten in hun gemeente geregistreerd als gemeentelijk monument. Deze gemeenten hebben de bescherming hiervan geregeld in de gemeentelijke monumentenverordening. Veelal zijn deze monumenten van regionaal belang. Voor deze monumenten wordt veelal geen leeftijdscriterium gehanteerd.

1.4 Relevante aanpassingen aan de Monumentenwet 1988

De Monumentenwet 1988 is herhaaldelijke gewijzigd c.q. aangepast. In dit verband beperken we ons tot het vermelden van twee relevante aanpassingen in casu:

- a. Inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in 2007
- b. Wijziging van de Monumentenwet 1988 per 1 januari 2009

Met betrekking tot genoemde aanpassingen a en b het volgende:

a. Inwerkingtreding van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in 2007

Naast 'gebouwde monumenten' zijn er nog 1500 'archeologische' rijksmonumenten. Dit zijn archeologische terreinen van nationaal belang op het land of in het water. Verder zijn er nog ca.13.000 overige archeologische vindplaatsen bekend. Het Rijk wil deze archeologische materialen en vindplaatsen beschermen. Gemeenten dienen in hun bestemmingsplannen rekening te houden met de mogelijkheid dat er zich archeologische sporen in de bodem bevinden. Op 1 september 2007 is mede daartoe de Wet op de archeologische monumentenzorg (WAMZ) aangenomen. Deze wet is de juridische uitwerking van het Europese 'Verdrag van Malta' (of 'Verdrag van Valletta'). De uitvoering van deze wet is nader uitgewerkt in het Besluit archeologische monumentenzorg (Bamz).

b. Wijziging van de Monumentenwet 1988 in werking getreden per 1 april 2009

Per 1 januari 2009 is een wijziging van de Monumentenwet 1988 in werking getreden, waardoor de Monumentenwet 1988 is gewijzigd op een aantal belangrijke onderdelen. Ten eerste wordt het moeilijker voor derden om de Minister te verzoeken een pand als rijksmonument aan te wijzen. Ten tweede zijn er eisen gesteld aan de samenstelling van de gemeentelijke monumentencommissie, ter waarborging van de onafhankelijkheid en het kennisniveau. Ten derde hoeven gemeenten bij vergunningaanvragen op grond van artikel 16 van de Monumentenwet voor wijziging c.q. aanpassing van monumenten niet meer in alle gevallen advies te vragen aan het Rijk. Ten vierde dit geldt in nog groter mate voor de rol van de provincie.

1.5 Vergunningverlening

Voor verbouwing en onderhoud van monumenten geldt, dat er bijna altijd een vergunning nodig is. Het is verboden een beschermd monument te beschadigen of te vernielen.

Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning:

- een beschermd monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
- een beschermd monument te gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd.

Het vergunningstelsel voor gebouwde monumenten, waartoe ook tuinen en parken dienen te worden gerekend, is sinds 1 oktober 2010 ondergebracht in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO). In de WABO is een stelsel van de omgevingsvergunning opgenomen. Voor alle monumenten behalve de archeologische rijksmonumenten is een omgevingsvergunning vereist.

Zowel de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht als de Monumentenwet 1988 bevatten een vergunningplicht met betrekking tot onder meer het wijzigen, verstoren, slopen of verplaatsen van een beschermd monument. Voor gebouwde monumenten is altijd de gemeente bevoegd om hierop te beslissen.

1.6 Subsidiebeleid monumentenzorg

De Monumentenwet 1988 vormt de basis voor de subsidieregelingen voor instandhouding en restauratie van rijksmonumenten. Daarnaast is een aantal beleidsregels vastgesteld met betrekking tot de uitvoering van de Monumentenwet 1988. Om de monumenten in de gemeente te behouden en desgewenst om waardevolle panden aan te wijzen tot gemeentelijk monument heeft de gemeente beleid ontwikkeld. Dit beleid is vastgelegd in onder andere de gemeentelijke Monumentenverordening. De afdeling Bouwen en wonen van de gemeente is het aanspreekpunt voor het aanvragen van een vergunning.

1.7 Samenvatting

- Pas in 1961 kwam de eerste centrale landelijke monumentenwet tot stand. Het Rijk als bevoegd gezag bepaalde beleid en uitvoering dat wil zeggen de toewijzing van rijksmonumenten,
- De Monumentenwet 1988 verving de wet van 1961. Deze nieuwe wet legde meer taken en bevoegdheden neer bij provincies en gemeenten,
- De Monumentenwet 1988 regelt de aanwijzing tot rijksmonument van zowel gebouwde monumenten als archeologische monumenten en de registratie daarvan,
- Monumenten zijn tenminste vijftig jaar oud en bezitten daarnaast karakteristieke eigenschappen op grond waarvan we deze willen behouden,
- Recente aanpassing van de wet in 2009 leidde tot minder bemoeienis van Rijk en provincie,
- Ter behoud van monumenten kunnen gemeenten beleid ontwikkelen. Uitvoering van dit beleid dient de gemeente vast te leggen in een gemeentelijke Monumenten- c.q. erfgoedverordening.

Hege Hearewei 12, Feinsum (bij ministerieel besluit januari 2010 van de monumentenlijst verwijderd)

Hoofdstuk 2 Huidige situatie (Inventarisatie in de gemeente Leeuwarderadeel)

In dit hoofdstuk is beschreven hoe in de gemeente Leeuwarderadeel tot dusver invulling is gegeven aan gemeentelijke monumentenzorg. Welke gemeentelijke Monumentenverordening(en) kwamen tot stand en op welke wijze betrok de gemeente haar inwoners bij haar beleid op het gebied van monumentenzorg. In dit hoofdstuk ook aandacht voor welke rol in dit proces was toebedeeld aan Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel.

2.1 Monumentenbeleid van de gemeente Leeuwarderadeel

Alhoewel de Monumentenwet in 1989 in werking trad duurde het tot het midden van de jaren negentig alvorens de meeste gemeenten door het Rijk maar vooral ook door de provincies tot actie werden gemaand. Zo rond 1995-1997 zijn dan ook de eerste gemeentelijke beoordelingscommissies opgericht. De meeste provincies hadden zich daarvoor echter al verregaand verdiept in de monumentenzorg en waren al in staat om desgewenst gemeenten daarbij te ondersteunen.

De gemeentelijke monumentenzorg concentreert zich in deze periode, midden jaren negentig, in feite op, ten eerste vergunningverlening van bouwkundige wijzigingen c.q. aanpassingen van geregistreerde rijksmonumenten en ten tweede verwerven van ambtelijke kennis op dit gebied en waarborging daarvan op gemeentelijk niveau.

Wat betreft het eerste aspect bevindt de gemeente zich in een aparte situatie. Behalve de formele afhandeling van vergunningen ten behoeve van de rijksmonumenten (zie ook § 2.2) is de gemeente Leeuwarderadeel eveneens eigenaar van een viertal kerktorens. Deze eigendomsituatie gaat terug tot 1798 toen de gemeente de kerktorens in eigendom kreeg.

In Leeuwarderadeel zijn 23 rijksmonumenten (zie bijlage 1) geregistreerd. Bekende rijksmonumenten in Leeuwarderadeel zijn de historische kerken, Dekema State en Martenastate. Voor beide genoemde states zijn separate stichtingen opgericht voor het beheer ervan. De overige rijksmonumenten worden beheerd door particulieren of particuliere organisaties. Het was de bedoeling van de gemeente om het beheer van kerktorens neer te leggen bij een separate stichting. Het voordeel van een stichting is dat zij beter en gemakkelijker andere geldbronnen, zoals particuliere fondsen, kan aanboren dan de overheid. Daarom werden de kerktorens overgedragen aan de in 1996 opgerichte Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel.

Behalve beschermde monumenten, die zijn geregistreerd als rijksmonumenten, telt de gemeente Leeuwarderadeel nog meerdere panden met een monumentale waarde. Dit betreffen veelal objecten die behoren tot de 'jongere bouwkunst'. Van 1986 -1992 liep het Provinciale Monumenten Inventarisatie Project (MIP), waarin een inventarisatie van de jonge stedenbouw en bouwkunst uit de periode 1850-1940 werd uitgevoerd.

Het doel van het MIP was inzicht te krijgen in wat in genoemde periode aan waardevolle stedenbouw en bouwkunst tot stand kwam in Fryslân. In Fryslân werden ongeveer 8000 en in de gemeente Leeuwarderadeel ruim 100 objecten geïnventariseerd.

Uit de geïnventariseerde objecten werd met behulp van het Monumenten Selectie Project (MSP) in nauw overleg met eigenaren, gebruikers, bewoners en de gemeentebesturen een aantal monumenten, op grond van hun uniciteit, toegevoegd aan de lijst van rijksmonumenten. De niet in het kader van het MSP geselecteerde objecten, maar wel op de groslijst vermelde objecten vertegenwoordigen desalniettemin een karakteristiek deel van onze gemeentelijk erfgoed.

Op 2 november 2006 bekrachtigde de gemeenteraad de Monumentenverordening Leeuwarderadeel 2006. Dit betrof een verplichting overeenkomstig artikel 15 van de Monumentenwet 1988. Evenals het merendeel van de Friese gemeenten voert de gemeente Leeuwarderadeel een bescheiden gemeentelijk monumentenbeleid. Het aantal te behandelen vergunningsaanvragen is voorshands beperkt. De gemeente heeft voor uitvoering van gemeentelijke taken in het kader van de monumentenzorg vanaf 15 december 2003 een overeenkomst gesloten met Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân.

2.2 Behandeling van monumentvergunningaanvragen in de gemeente Leeuwarderadeel

De bij de gemeente ingediende vergunningaanvragen in het kader van de monumentenzorg worden beoordeeld door een monumentencommissie. Deze commissie is ondergebracht bij de Welstands- en monumentencommissie Hûs en Hiem. De formele kant op grond van artikel 15 van de Monumentenwet 1988, in het bijzonder afhandeling van zaken in relatie tot de Rijksmonumenten, is daarmee gewaarborgd.

2.3 Totstandkoming Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Zoals hiervoor weergegeven (zie § 2.1) was het de gemeente Leeuwarderadeel die in 1996 het initiatief nam tot oprichting van SML. Deze SML kwam, omdat de inhoud van het aan haar verstrekte takenpakket niet aansprak, niet goed van de grond. De onduidelijke eigendomsituatie van de kerktorens lag daaraan mede ten grondslag. In 2004 werden nieuwe bestuursleden geïnstalleerd. Pas in 2006, na het aantreden van het nieuwe college van B & W kon de stichting tot actie komen. Voor de overdracht van de torens werd een modus gevonden om de eigendoms kwesties goed en duidelijk op te lossen.

De stichting ambieert echter een bredere taakinvulling, één, die zich niet beperkt tot het beheer van de kerktorens. Betrokkenheid van inwoners is belangrijk, maar het voornaamste is het nemen van initiatieven die tot doel hebben om het cultureel erfgoed van waarde in de gemeente, te inventariseren, te behouden en te beschermen. Daarnaast is het belangrijk om de inwoners daarvan deelachtig en daarbij betrokken te maken. De statuten van SML, hieronder weergegeven, bieden daartoe nadrukkelijk de ruimte.

SML legde zich aan de hand van de statuten de volgende doelstellingen op:

1. Onderhoud en restauratie rijksmonumenten in juridisch eigendom,
2. Inventariseren en documenteren , in het kader van de bescherming van cultureel erfgoed in de dorpen en het buitengebied, van waardevolle gebouwen, dorpsgezichten, tuinen, parken en landschapsbeelden en oude en karakteristieke bomen,
3. Informatie van en over en zo nodig spreekrecht in de welstands- en monumentencommissie,
4. Kennis en inspraak bij sloopplannen wanneer nodig,
5. Stimuleren van een gemeentelijke monumentenlijst,
6. Verwerven, herstellen en verkoop beeldbepalende gebouwen en objecten,
7. Voorlichting en educatie t.b.v. de openbare mening.

2.4 Taakuitvoering SML

SML heeft zich in het bijzonder toegelegd op begeleiding van de restauratie van de kerktorens in Finkum, Hijum, Jelsum en Stiens. Ook zijn de torens in eigendom van SML overgegaan. Voor genoemde restauraties verstrekten het Rijk en de Provincie Fryslân subsidies, terwijl de gemeente Leeuwarderadeel de kosten droeg van het niet subsidiabele deel.

Na 2011 zullen de kosten voor onderhoud uit het Besluit Rijkssubsidiëring Instandhouding Monumenten (BRIM) tot 65% worden vergoed. Voor het resterende deel 35% is de SML financieel verantwoordelijk. Voor de in eigendom verkregen torens, ontvangt SML een vergoeding van de gemeente voor dekking van vaste lasten, klein onderhoud en beheer. Voorjaar 2010 specificeerde SML voor het behalen van haar doelen de in volgende tabel weergegeven beleidspunten.

Tabel Beleidspunten SML

Objecten	Situatie	Gegevens
1. Rijksmonumenten	Eigen bezit	Kerktorens Finkum, Hijum, Jelsum, Stiens
2. Rijksmonumenten	In bezit van derden	Zie lijst RCE
3. Gemeentelijke monumenten	Geen	
4. Beschermd dorpsgezicht	Geen	
5. Andere dorpsgezichten die aandacht en oplettendheid vragen	Inventariseren	
6. Landschaps- en dorps-elementen die aandacht en oplettendheid vragen o.a. bruggen, graven, bomen	Inventariseren	
Taken		
ad 1. beheren volgens de regels van RCE		
ad 2. zo nodig gevraagd of ongevraagd adviezen verstrekken		
ad 3. overleg met gemeente over gemeentelijk monumentenbeleid		
ad 4. geen acties tenzij ingrepen van buitenaf dit noodzakelijk maken		
ad 5. inventarisatie		
ad 6. Inventarisatie		
Financiële middelen		
ad a.	1. beheer gemeente	vast jaarlijks bedrag
	2. restauratie rijksbijdrage volgens BRIM	65% t.b.v. restauraties
	gemeente	35% t.b.v. restauraties
ad b en c.	1. overleg met gemeente over substantiële bijdrage	
	2. verwerven van eigen middelen door fondsen, legaten, schenkingen, acties, etc.	
ad d.	gemeente	vast bedrag

2.5 Overige initiatieven op het gebied van cultureel erfgoed in Leeuwarderadeel

Behalve SML houden zich binnen de gemeente Leeuwarderadeel nog de volgende organisaties bezig met het cultureel erfgoed:

- Stichting Dekema State,
- Stichting Martenastate,
- Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân,
- Documentatiestichting Leeuwarderadeel,
- Monumentenwacht Noord-Oost Nederland,
- Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen in Friesland
- Stichting Alde Fryske Tsjerken
- De Fryske Mole
- Verschillende verenigingen dorpsbelangen.

Van deze organisaties kan worden opgemerkt dat ze zich bezighouden met een categorie van de monumentenzorg van de gemeente Leeuwarderadeel. Genoemde organisaties dienen nadrukkelijk bij de komende discussies te worden betrokken.

SML heeft toestemming van de gemeente om gevraagd c.q. ongevraagd advies te krijgen van de Stichting Steunpunt Monumentenwacht Fryslan.

2.6 Samenvatting

Als we de huidige monumentenzorg van onze gemeente nader bekijken kunnen we het volgende concluderen:

- Evenals het merendeel van de meeste Friese gemeenten voert de gemeente een bescheiden gemeentelijk monumentenbeleid,
- Het verlenen van adviezen voor vergunningen nodig volgens de Monumentenwet heeft de gemeente Leeuwarderadeel uitbesteed de Welstandscommissie Hûs en Hiem,
- De gemeente heeft een gemeentelijke verordening voor monumentenzorg. De verordening is een standaard verordening zoals deze is vastgesteld door de meeste andere Friese gemeenten,
- De gemeente heeft Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel gevraagd haar te assisteren bij uitvoering van delen van de monumentenzorg,
- De gemeente heeft voor uitvoering van haar gemeentelijke taken een overeenkomst afgesloten met Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân.

Koetshuis Haskerazathe, Jelsum

In dit hoofdstuk gaan we na wat een wenselijke en doelmatige werkwijze zou zijn voor de zorg van monumenten in de gemeente Leeuwarderadeel. Vergelijking van waargenomen tekortkomingen met die van een goed functionerende gemeentelijke commissie verschaft ons informatie op welke punten verbetering mogelijk is. Koppeling van deze verbeteringspunten aan de in onze gemeente op monumentengebied actieve organisaties verschaft ons een inzicht in een mogelijke gewenste situatie.

3.1 Inleiding

Op basis van hetgeen in hoofdstuk 1 is beschreven kunnen we afleiden dat een doelmatig en optimaal gemeentelijk monumentenbeleid c.q. monumentenbeheer haar basis vindt in de volgende drie componenten:

1. Vaststellen van een gemeentelijke monumentenverordening,
2. Instellen van een gemeentelijke monumentencommissie
3. Aanwijzing van gemeentelijke monumenten.
4. Bescherming van de monumenten,
5. Doelmatig onderhoud van de monumenten.

Artikel 15 van de Monumentenwet 1988 stelt met betrekking tot de gemeentelijke monumentencommissie:

‘De gemeenteraad stelt een verordening vast waarin ten minste de inschakeling wordt geregeld van een commissie op het gebied van de monumentenzorg die burgemeester en wethouders adviseert over aanvragen om vergunning als bedoeld in artikel 11. Van de commissie maken leden van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente geen deel uit. Binnen de commissie zijn tenminste enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg’.

Om een indruk te krijgen wat wellicht een doelmatige, gemeentelijk monumentenzorg zou zijn, citeren we Jan Oomkes, wethouder monumentenzorg van de gemeente Zuidhorn in de provincie Groningen, tijdens een begin 2010 gehouden congres over gemeentelijk monumentenzorg.

Jan Oomkes gaf toen aan dat hij als bestuurder van een gemeente met 113 beschermde objecten, waaronder 20 archeologische monumenten, drie beschermde dorpsgezichten, een aantal gemeentelijke monumenten en een belangrijk deel van het Nationale Landschap Midden-Humsterland, gebaat is bij een goed functionerende en deskundige gemeentelijke monumentencommissie. De vijf commissieleden hebben door hun achtergrond en deskundigheid meerwaarde voor het behoud van het culturele erfgoed en doen dit op een adequate wijze door gevraagd en ongevraagd het gemeentebestuur te voorzien van waardevolle adviezen.

Een en ander is vastgelegd in een gemeentelijke Monumentennota, waarbij de commissie nauw betrokken is geweest. Desgewenst kunnen we bij omvangrijke zaken terugvallen, wat tot dusver nog niet is voorgekomen, op een provinciale kenniscommissie voor cultureel erfgoed waarin de Groninger gemeenten zijn vertegenwoordigd, maar ook de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in participeert, evenals een tweetal leden van onze gemeentelijke commissie.

Verder uitte eind 2008 de Eerste Kamer tijdens de bespreking van de gewijzigde Monumentenwet 1988 haar zorg over de gemeentelijke monumentencommissies. Dat was ingegeven door de uitkomsten van het onderzoek van de Erfgoedinspectie, "Een goed advies is het halve werk, onderzoek naar monumentencommissies" van 11 november 2008. Wij spreken de hoop uit dat gemeenten de noodzaak van een groeiende bewustwording van de kwaliteit van de leefomgeving blijven erkennen en dat zij de monumentencommissies als nuttig instrument daartoe optimaal benutten.

3.2 Wat is een doelmatig gemeentelijk monumentenzorg

Binnen de huidige regelgeving is een doelmatig gemeentelijk monumentenzorg zichtbaar (zie § 3.1) mogelijk door een goed samenspel tussen gemeente en gemeentelijk monumentencommissie. Dat betekent dat gemeenten aan de ene kant de beschikking moeten hebben over een deskundige en goed functionerende commissie maar aan de andere kant de politieke wil moeten tonen om voldoende ambtelijke capaciteit ter beschikking te stellen ter waarborging van het niveau van de monumentenzorg. Een door het college overeenkomstig de wet ingestelde commissie heeft de verplichting op zich genomen B&W te adviseren over bouwplannen waarvoor een monumentenvergunning vereist is.

Voor het gemeentebestuur zou de commissie echter veel meer kunnen betekenen dan alleen invulling van deze minimale wettelijke taak. Zij biedt ook een kans om de cultuurhistorische identiteit van de woon- en werkomgeving te versterken. Het gemeentebestuur is gebaat bij een commissie die een zo breed mogelijke opdracht meekrijgt, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen wettelijke taken, taken op grond van gemeentelijke verordeningen en taken ter stimulering van cultuurhistorische kwaliteit.

Het takenpakket van een naar deze opvatting functionerende commissie zou er als volgt uit dienen te zien:

- Advies uitbrengen over wijzigingen, verplaatsing en sloop van rijksmonumenten op basis van de Monumentenwet 1988 en de daarop aangebrachte aanpassingen.
- Advies uitbrengen over aanwijzing, wijzigingen, verplaatsing en sloop van gemeentelijke monumenten op basis van de gemeentelijke verordening.

- Advies uitbrengen aan de gemeenteraad over aanwijzingsvoorstellen voor beschermde stads- en dorpsgezichten, daaruit voortvloeiende (beschermende) bestemmingsplannen, en bouw- en sloopplannen in beschermde gezichten.
- Advies uitbrengen over plannen ten aanzien van het cultuurlandschap.
- Advies uitbrengen over archeologische zaken bij vergunningen voortkomend uit het bestemmingsplan of gemeentelijk archeologiebeleid.
- Beleidsadviezen uitbrengen op het gebied van monumentenzorg, archeologie, bouwhistorie, architectuur(historie), cultuurlandschap en stedenbouw.

3.3 Toetsing § 3.2 (gewenst pakket) aan § 2.6 (huidig pakkettekortkomingen)

Tabel 1 Globale toetsing uitkomsten § 3.2 versus uitkomsten § 2.6

Nr.	Taken	Uitkomsten § 3.2	Uitkomsten § 2.6	Verplicht	Wenselijk	Voorstel wat in de rede ligt
1.	Advisering Rijksmonumenten	actief adviseren	Voldoen aan verplichting	Ja	Ja	Streven naar actieve advisering
2.	Advisering gemeentelijke monumenten	actief adviseren	Geen advisering	Nee	Ja	Streven naar actieve advisering
3.	Advisering provinciale monumenten	actief adviseren	Geen advisering	Nee	Ja	Streven naar actieve advisering
4.	Advisering beschermde landschapsgezichten	actief adviseren	Geen advisering	Nee	Ja	Streven naar actieve advisering
5	Advisering cultuurlandschap	actief adviseren	Geen advisering	Nee	Ja	Streven naar actieve advisering
6.	Advisering archeologische vindplaatsen	actief adviseren	Geen advisering	Ja	Ja	Streven naar actieve advisering
7.	Advisering gemeentelijk monumentenbeleid	actief adviseren	Geen advisering	Nee	Ja	Streven naar actieve advisering
8.	Aanwezigheid van een goede monumentencommissie	Een commissie	Een commissie	Ja	Ja	Streven naar actieve advisering

Weergegeven toetsing toont temeer aan dat er in onze gemeente duidelijk winst valt te behalen op het gebied van de monumentenzorg. De rechter kolom van de tabel geeft expliciet aan waar de verbeteringspunten liggen qua uitvoering van het beleid. Uiteraard is het niet zo dat we van de ene dag op de andere dag de gewenste situatie kunnen doen ontstaan. Dit zal zijn tijd vragen en dan is het nog maar de vraag of alles gerealiseerd kan worden. Een en ander zal zorgvuldig dienen te worden voorbereid en de uitvoering ervan dient programmatische en planmatig te worden gerealiseerd.

3.4 Aandachtspunten voor totstandkoming van de gewenste kwaliteit van de monumentenzorg in onze gemeente (omgevingsanalyse)

Aan de hand van voorgaande is het duidelijk dat de monumentenzorg kan worden verbeterd in onze gemeente. In deze paragraaf is geprobeerd aan de hand van het voorgaande aan te geven welke betrokkenen wie er in onze gemeente betrokken moeten worden bij de totstandkoming van de gewenste kwaliteit van de monumentenzorg. Daarna gaan we na welke attitude de betrokkenen hiervoor moeten aannemen en welke acties we hieraan kunnen verbinden.

3.4.1 Relevante partijen en organisaties op het gebied van monumentenzorg in Leeuwarderadeel

Een omgevingsanalyse ofwel stakeholderanalyse geeft inzicht in de actoren in het veld van het systeem. Voor een proces is het van groot belang te weten wie stakeholders zijn. Het is dus zaak een stakeholderanalyse uit te voeren, ook wel 'omgevinganalyse' of 'krachtenveldanalyse' genoemd. De rol en houding van sommige stakeholders kunnen cruciaal zijn voor het slagen van een proces. Als deze stakeholders niet op tijd worden geïdentificeerd, dan kunnen ze er ook niet bij worden betrokken. Partijen die ergens belang bij hebben, maar niet worden geïnformeerd en er niet bij worden betrokken, voelen zich niet serieus genomen en gerespecteerd. Dit kan hun houding tegenover het proces bepalen. De verschillende spelers zijn benoemd aan de hand van een hiërarchische indeling waarbij de gemeente en SML centraal staan.

A Gemeente:

- I Politieke partijen,
- II Gemeenteraad,
- III College van B & W,
- IV Wethouder.

B Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

- V Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML),
- VI Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân,
- VII Stichting Monumentenwacht Noord-Oost Nederland,
- VIII Welstands- c.q. monumentcommissie Hûs en Hiem,

- IX Overige stichtingen in Leeuwarderadeel op het gebied van monumentenzorg:
Dekema State, Martenastate, Documentatiestichting Leeuwarderadeel,
- X Stichting Alde Fryske Tsjerken (SAFT),
- XI Stichting Fryske Mole,
- XII Verenigingen van dorpsbelangen,
- XIII Inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel,
- XIV Ondernemers Vereniging Leeuwarderadeel (OVL),
- XV Externe donateurs

3.4.2 Gewenste attitude van de partijen en organisaties bij gewenste gemeentelijke monumentenzorg

I Politieke partijen,

De politieke partijen hebben een open oor voor de gemeentelijk monumentenzorg. Zij onderschrijven dat cultureel erfgoed terdege een rol speelt binnen de huidige maatschappelijke afwegingen. Zij uiten hun bereidheid daartoe dan ook door aan te geven dat ze hun nek hiervoor uit wenssen te steken. Zij hebben monumentenzorg nadrukkelijk een plaats gegeven in hun verkiezingsprogramma's. Een en ander valt of staat uiteraard bij aandragen van juiste informatie van de zijde van zowel de gemeente als van de SML en desgewenst andere betrokkenen.

II Gemeenteraad,

De politieke partijen vertegenwoordigd in de raad stellen zich positief en actief op ten opzichte van het in de gemeente aanwezige culturele erfgoed, daartoe in staat gesteld door correcte informatie van zowel ambtelijke zijde alsmede van de zijde van SML en desgewenst andere betrokkenen.

III College van B & W.

Het college geeft de gemeentelijke monumentenzorg meer ruimte dan tot dusver. Zij erkennen dat ze tot dusver een erg terughoudend beleid in dit verband hebben gevoerd. Zij luisteren goed naar de argumenten van onderhavig beleidsplan en proberen in de rede met de beschikbare middelen een zo positief en daarmee actief mogelijk beleid te gaan voeren. Hierbij wordt gedacht aan een adequate ambtelijke ondersteuning, terwijl de wethouder zoveel mogelijk ruimte wordt geboden om SML zo goed mogelijk te ondersteunen.

IV Wethouder.

Tezamen met SML probeert de wethouder het positieve en daarmee actieve beleid van het college ten uitvoer te brengen. De wethouder probeert zoveel mogelijk als het in de rede ligt de geconstateerde tekortkomingen in de uitvoering aan te passen.

Dit doet de wethouder tezamen met SML en desgewenst andere betrokkenen. De wethouder draagt er zorg voor dat de uitvoering van de monumentenzorg op navolgende wijze wordt gerealiseerd:

- Programma gewijs,
- Met een consistente planning,
- Degelijke financiële onderbouwing,
- Degelijke meerjarige politieke ondersteuning,
- Volwaardige ambtelijke ondersteuning welke doelmatig wordt geadviseerd door Stichting Steunpunt Monumentenwacht Fryslan.

V Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel (SML),

SML probeert de doelstellingen van haar statuten te realiseren (zie daartoe § 2.3). SML waarborgt adequate kennis en vaardigheden binnen haar bestuur. SML streeft ernaar om gezamenlijk met de gemeente na te gaan hoe de tekortkomingen kunnen worden ingevuld. Hierbij zal ambtelijke ondersteuning onontbeerlijk zijn. Een aandachtspunt is hierbij in hoeverre een particuliere organisatie de ruimte krijgt betrokken te zijn bij vergunningverlening in dit verband. SML wil bij behandeling van voorliggende plannen (als toehoorder) kunnen worden toegelaten in de vergadering van Hûs en Hiem. Hetzelfde geldt overigens voor plannen die betrekking hebben op gebouwen of andere objecten die door SML zijn geïnventariseerd en gedocumenteerd ofwel deel uitmaken van de Monumenten Inventarisatie Project regio Noord. Aan de hand van dit beleidsplan zal SML proberen dit gerealiseerd te krijgen.

VI Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân

Het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân ondersteunt overheden, erfgoedorganisaties, eigenaren en beheerders van monumenten, door actuele informatie te verstrekken over de monumentenzorg en het erfgoed in Fryslân en levert producten en diensten op het gehele gebied van de cultuurhistorie.

VII Monumentenwacht Noord-Oost Nederland

De monumentenwacht inspecteert de monumentale panden van eigenaren die een abonnement hebben op de Monumentenwacht. Tevens voeren zij aan- en verkoopkeuringen van monumentale panden uit voor zowel particulieren, makelaars, gemeenten en bedrijven. Daarnaast adviseert deze stichting derden omtrent de zorg voor monumenten.

VIII Welstands- c.q. monumentencommissie Hûs en Hiem,

Hûs en Hiem is belast met de advisering aangaande vergunningverlening bij Rijksmonumenten.

IX Overige stichtingen in Leeuwarderadeel op het gebied van monumentenzorg:
Dekema State, Martenastate, Documentatiestichting Leeuwarderadeel,

SML zal zo vaak als nodig de overige organisaties op het gebied van monumentenzorg uitputtend berichten. De opzet is hierbij het verkrijgen van draagvlak en consensus over het te voeren beleid en de uitvoering van projecten. De achterliggende gedachte is in deze dat cultureel erfgoed iets voor ons allen is. Kenmerk van SML is dat zij de gehele gemeente als werkterrein heeft en het gehele monumentengebeuren als werkgebied.

X Stichting Âlde Fryske Tsjerken (SAFT)

Deze Stichting is eigenaar van 36 kerken in Fryslân. Ook van de kerken in Hijum, Finkum en Britsum is het schip eigendom van deze stichting. SML houdt de SAFT goed op de hoogte van de ontwikkelingen die in onze gemeente plaats vinden op het gebied van monumentenzorg.

XI Stichting De Fryske Mole

Deze stichting heeft vier molens gelegen in de gemeente in de beheer en onderhoud.

XII Stichting behoud kerkelijke gebouwen in Friesland

Deze stichting heeft geen kerken in eigendom, maar maakt ten behoeve van kerkbesturen restauratie- of onderhoudsplannen voor hun kerken en begeleidt de instandhoudingsplannen ook.

XIII Diverse verenigingen van dorpsbelangen

Voor de Verenigingen Dorpsbelangen geldt min of meer hetzelfde als bij VII. We vragen daarnaast wel of ze zich actiever dan tot nu opstellen in relatie tot cultureel erfgoed aspecten binnen haar dorpsgebieden.

XIV Inwoners van de gemeente Leeuwarderadeel.

Inwoners van onze gemeente worden minimaal jaarlijks op de hoogte gehouden tijdens de monumentendag en desgewenst vaker als de actualiteit dit nodig maakt.

Verder worden ze voortdurende geïnformeerd door artikelen in de Stiensers Omroeper en bekendmakingen op www.monumentenzorgleeuwarderadeel.nl. Verder zijn nog de geëigende communicatiemiddelen van SML zoals, uitnodigingen /bezoeken en informatie aan Verenigingen van dorpsbelang eveneens middelen om de bevolking bij het werk van monumentenzorg te betrekken.

XV Ondernemers Vereniging Leeuwarderadeel (OVL)

Van de Ondernemers Vereniging Leeuwarderadeel wordt verwacht dat zij de uitvoering van het beleidsplan 2011-2016 proactief benaderen en desgewenst op onderdelen financieel ondersteunen.

Van externe donateurs zoals particulieren, fondsen, andere instellingen dan wel derden die behoud van cultureel erfgoed nastreven wordt verwacht dat zij de uitvoering van het beleidsplan 2011-2016 desgewenst op onderdelen financieel ondersteunen.

3.5 Samenvatting

De in dit hoofdstuk weergegeven toetsing toont aan dat:

- Er in onze gemeente met betrekking de monumentenzorg winst te behalen bij zorg voor gemeentelijke, archeologische en provinciale karakteristieke monumenten,
- De gemeente voldoet aan haar verplichtingen (zie § 3.3) voor de Rijksmonumenten,
- Voor de overige taken op het gebied van gemeentelijk monumentenzorg zijn er nadrukkelijk verbeteringen te realiseren,
- De stakeholderanalyse van alle betrokkenen (zie § 3.4), toont aan dat verbeteringen met relatief beperkte middelen haalbaar zijn,
- Totstandkoming van de gewenste monumentenzorg is meer een kwestie van attitudeverandering dan het ter beschikking stellen van extra geld,
- De gewenste situatie kan niet van de ene dag op de andere dag worden bereikt. Dit zal zijn tijd vergen en dient zorgvuldig te worden voorbereid,
- De uitvoering ervan dient transparant, communicatief, programmatisch en vooral planmatig te worden gerealiseerd.

Wat doen we nu met hetgeen we constateerden in § 3.3 , te weten het verschil tussen de gewenste en de huidige situatie van de monumentenzorg in onze gemeente. In dit hoofdstuk willen we op basis van de geconstateerde verschillen proberen de beleidsdoelen te benoemen voor dit beleidsplan. Beleidsdoelen zijn afspraken of instrumenten voor ons om het beleid gestalte te geven. Deze beleidsdoelen leiden we al analyserende af aan de hand van een strategisch bedrijfsmodel. Ter verduidelijking hoe beleidsdoelen in de praktijk moeten worden ingevuld is als voorbeeld de uitwerking van een beleidsdoel weergegeven.

4.1 Inleiding

De overdracht d.d. 10 december 2010 van het eigendom van de toren van de Sint Vituskerk aan SML is voor SML één van de aanleidingen om haar bestaansrecht tegen het licht te houden en te komen met een toekomstvisie. Dit beleidsplan, waar de SML haar toekomstvisie in neerlegt, vormt wat betreft SML de basis voor haar toekomstige rol op het gebied van monumentenzorg in de gemeente Leeuwarderadeel.

SML wil graag in overeenstemming met haar statuten de gewenste situatie (zie § 3.2) tot stand brengen. Natuurlijk is het onmogelijk dat we dit van de ene op de andere dag hebben gerealiseerd. Dit vergt tijd en wij begrijpen dat het moeite en energie zal kosten om de gestelde doelen te verwezenlijken, maar met elkaar kunnen wij streven naar het hoogst haalbare aantal in de komende jaren, te beginnen met de meest belangrijke. Wel is het aan ons de gewenste monumentenzorg zorgvuldig op programmatische en planmatig wijze voor te bereiden . Hierbij dienen we echter behoedzaam en ook niet te overhaast te werk te gaan. Immers totstandkoming van het huidige cultureel erfgoed vergde ook generaties. Een belangrijk onderdeel van dit plan is verder dat we de verbondenheid met de gemeente tegen het licht houden. Zoals genoemd gebruiken we het waargenomen verschil tussen huidige en gewenste situatie (zie § 3.3) als basis voor onze werkwijze voor de komende jaren. Uit de geconstateerde discrepantie bepalen we, aan de hand van een veel gebruikt bedrijfsmodel, zowel onze toekomstvisie als toekomstmissie. Deze missie vormt op haar beurt de basis voor de strategie, verwoordt in beleidsuitgangspunten, die we vervolgens gebruiken ter bepaling van onze beleidsdoelen. Planning van de beleidsdoelen en de daarvoor benodigde middelen komen in hoofdstuk 5 aan de orde.

4.2 Invulling visie,missie, strategie, doelen en de planning

Om de vingers achter toekomstig beleid te krijgen onderscheiden we derhalve de volgende stappen:

1^e visie, 2^e missie, 3^e beleidsuitgangspunten, 4^e beleidsdoelen en 5^e planning.

4.2.1 Visie

Een visie is een consistente blik op de toekomst om de gewenste situatie te kunnen nastreven. Degene die de visie formuleert, moet zich losmaken van de werkelijkheid. Een visie is 'realistisch dagdromen'. In dit verband hebben wij de visie voor de gemeentelijk monumentenzorg als volgt omschreven.

Visie gemeentelijk monumentenzorg in de gemeente Leeuwarderadeel

De monumentenzorg in de gemeente Leeuwarderadeel is op een zodanige manier georganiseerd dat alle wettelijk bepaalde dan wel opvallende objecten die de gemeente karakteriseren dan wel in vroegere tijden hebben gekarakteriseerd maar nog steeds waardevol zijn als herinneringsbeeld worden beschermd en houden

4.2.2 Missie

Een missie definieert de bestaansgrond van een organisatie en geeft antwoord op de vraag: Waarom doen we wat we doen? De missie is tijdloos, maar wel toe te passen op een concreet moment. Een missie staat niet voortdurend ter discussie

De missie van Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel is dat ze nadrukkelijk een rol speelt in de monumentenzorg in de gemeente Leeuwarderadeel. Dat doet ze gezamenlijk met en ambtelijk ondersteund door de gemeente, en met andere op dit gebied werkzame partijen en organisaties. SML waarborgt adequate kennis en vaardigheden binnen haar bestuur. SML streeft ernaar om gezamenlijk met de gemeente en overige op gemeentelijk monumentenzorg betrokken organisaties mogelijke tekortkomingen in te vullen. Daartoe is SML bereid waarbij ze zich wel realiseert dat dit een groot tijdsbeslag inhoudt. Dit beleidsplan beschouwt ze daartoe een instrument

4.2.3 Strategie

De strategie beschrijft hoe de in de visie gestelde beelden en doelen worden bereikt door de organisatie die is genoemd in de missie. In de strategie is vervolgens een samenhangende reeks activiteiten weergegeven voor het handhaven van de continuïteit op langere termijn. Strategische beslissingen zijn onherroepelijke beslissingen over het wezen van de organisatie. Op de eenmaal genomen beslissing kan men niet (gemakkelijk) meer terugkomen en daarmee legt men zich voor een langere periode vast.

De strategie voor de monumentenzorg 2011-2016 in de gemeente Leeuwarderadeel is gestoeld op de volgende beleidsuitgangspunten:

- A SML streeft in navolging van haar statuten naar verbreding van de monumentenzorg in Leeuwarderadeel waarbij zij de gemeente probeert te stimuleren
- B SML probeert afspraken te maken met de gemeente over haar inbreng met betrekking tot advisering over plannen waar cultureel erfgoed centraal staat,
- C SML streeft naar een doelmatige ambtelijke ondersteuning door de gemeente,
- D SML streeft naar een programmatische uitvoering van gemaakte afspraken in het beleidsplan en hanteert hiervoor een consistente planning,
- E SML streeft naar een doelmatige financiële onderbouwing voor onder D genoemde afspraken ,
- F SML streeft aan de hand van een vijfjaarlijkse beleidsnota, die jaarlijks dient te worden geëvalueerd, naar een duurzame meerjarige ondersteuning van de gemeente,
- G SML streeft naar brede communicatie. Alle belangstellenden worden geïnformeerd over de beoogde gemeentelijke monumentenzorg

Toelichting op weergegeven beleidsuitgangspunten

Ad A. Deze beleidsuitgangspunten geven weer, dat de SML zich op een breder terrein dan tot nu wens in te zetten voor de gemeentelijk monumentenzorg. Ze vormen de basis voor de SML om concrete beleidsdoelen te formuleren en geven tegelijkertijd aan hoe zij denkt dit te kunnen realiseren.

Ad B. Wat betreft de gemeentelijke monumentenzorg zijn er de Welstand- c.q. monumentencommissie en SML actief. Volgens SML kunnen onderling afspraken worden gemaakt waardoor verbetering van de advisering over vergunningen bij monumenten kan worden gerealiseerd

Ad C. Doelmatige ambtelijke ondersteuning is essentieel voor gemeentelijke monumentenzorg.

Ad D. / E. Een consistente, programmatische en een goede financiële onderbouwing voor uitvoering van de beoogde bredere aanpak van monumentenzorg is in dit verband essentieel.

Ad F. Breed gedragen beleid vormt de basis voor de monumentenzorg. Genoemde beleidsnota's c.q. evaluaties, waaronder ook onderhavige, zijn bij uitstek instrumenten voor het creëren van dat draagvlak.

Ad G. Communicatie is het instrument om de monumentenzorg nadrukkelijk, doch gedoseerd, onder de aandacht te brengen van de inwoners van onze gemeente.

Verder is communicatie het geijkte middel om aan te geven hoe we de bij de gemeentelijke monumentenzorg betrokken organisaties gaan benaderen. Dit zou kunnen worden gerealiseerd aan de hand van een zorgvuldig opgesteld communicatieplan.

4.2.4 Toekenning van beleidsdoelen bij onder 4.2.3 genoemde beleidsuitgangspunten

Beleidsdoelen of maatregelen beschrijven vervolgens het pad waarmee de gewenste situatie bereikt kan worden. Doelen zijn tastbare resultaten die men nastreeft om de missie, visie en strategie van de organisatie te verwezenlijken. Doelstellingen geven zo concreet mogelijk weer wat men wenst te bereiken binnen enkele jaren. Doelstellingen zijn het antwoord op een 'Wat'-vraag: Wat willen we bereiken? Waar willen we uitkomen? Een strategie geeft antwoord op een 'Hoe'-vraag. Als we weten waar we naar toe willen, hoe komen we daar dan, langs welke weg, op welke wijze? Fundamentele vragen in dit verband zijn, 1^e Wat willen we bereiken?; 2^e Waar zijn we goed in? En 3^e Wat vraagt de omgeving van ons? Voor de in de strategie aangedragen beleidsuitgangspunten kunnen we de volgende beleidsdoelen formuleren:

Aan beleidsuitgangspunt A,

'SML streeft in navolging van haar statuten naar verbreding van de monumentenzorg in Leeuwarderadeel waarbij zij de gemeente probeert te stimuleren',

zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- A 1 Inventarisatie en documentatie van karakteristieke objecten in onze gemeente,
- A 2 Proactief beleid voeren wat betreft inventarisatie archeologische objecten,
- A 3 Proactief beleid voeren wat betreft inventarisatie cultuurlandschappen,
- A 4 Voorbereiding totstandkoming beleid om gemeente te assisteren bij haar taak op het gebied van monumentenzorg.

Aan beleidsuitgangspunt B,

'SML probeert afspraken te maken met de gemeente over haar inbreng met betrekking tot advisering over plannen waar cultureel erfgoed centraal staat',

zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- B 1 Vaststelling of we thans dubbel werk doen en in hoeverre dit kan worden voorkomen en de werkzaamheden kunnen worden geoptimaliseerd,
- B 3 Onderzoek naar onderlinge taakafbakening en daarbij behorende verantwoordelijkheden van zowel gemeente als de commissies en andere organisaties waarbij onafhankelijkheid voorop staat,
- B 4 Onderzoek naar een strategische, efficiëntere maar ook duurzame werkwijze,
- B 5 Waarborging van aantal leden, kennisniveau en vaardigheden van leden van de commissies,
- B 6 Vastleggen van een informatieplicht van alle betrokkenen.

Aan beleidsuitgangspunt C,

'SML streeft naar een doelmatige ambtelijke ondersteuning door de gemeente',

zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- C1 Vaststelling of de huidige ambtelijke ondersteuning voldoende is bij de beoogde verbreding van de monumentenzorg,
- C2 Nagaan in welke mate bepaalde taken door de commissies en andere organisaties kunnen worden uitgevoerd,
- C3 Nagaan of bepaalde ambtelijke werkzaamheden in combinatie met andere gemeenten kunnen worden uitgevoerd,
- C4 Nagaan in hoeverre de ambtelijke ondersteuning kan terugvallen op het regionale kennissteunpunt op het gebied van monumentenzorg,
- C5 Onderzoek verrichten om vast te stellen of het efficiënt is om bij de beoogde monumentenzorg de huidige tweedeling van de commissies in stand te houden,
- C6 Vastleggen van een jaarlijkse informatieplicht van de ambtelijke ondersteuning aan alle betrokkenen.

Aan beleidsuitgangspunt D,

'SML streeft naar een programmatische uitvoering van gemaakte afspraken in het beleidsplan en hanteert hiervoor een consistente planning',

zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- D1 Nagaan hoe in programmatische zin de beleidsdoelen zich onderling verhouden,
- D2 Nagaan binnen welke termijnen de beleidsdoelen in de rede kunnen worden gerealiseerd waarbij tijdstip van verwacht accorderen, financiën en beschikbaar personeel parameters zijn,
- D 3 Nagaan wat de meest efficiënte onderlinge taakverdeling is wat betreft uitvoering van beleidsdoeleinden.

Aan beleidsuitgangspunt E,

'SML streeft naar een doelmatige financiële onderbouwing voor onder D genoemde afspraken',

zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- E1 Nagaan wat de meerjarige financiële onderbouwing is voor het gemeentelijke monumentenzorg,
- E2 Streven naar vergaande efficiencylagen teneinde een meerjarige financiering te realiseren,
- E3 Onderzoeken of intergemeentelijke monumentenzorg een optie is.

Aan beleidsuitgangspunt F,
'SML streeft aan de hand van een vijfjaarlijkse beleidsnota, die jaarlijks dient te worden geëvalueerd naar een duurzame meerjarige ondersteuning van de gemeente',
 zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- F1 Afspraken maken wie concreet de informatie voor de vijfjaars- respectievelijk jaarnota aanlevert en wie verantwoordelijk is voor samenstelling en verspreiding ervan,
- F2 Afspreken wie zorg draagt voor jaarlijkse beheer en daaraan verbonden evaluatie.

Aan beleidsuitgangspunt G,
'SML streeft naar brede communicatie. Alle belangstellenden worden geïnformeerd over de beoogde gemeentelijke monumentenzorg'
 zijn de volgende beleidsdoelen verbonden:

- G1 Afspraken maken wie zorg draagt voor de communicatie richting inwoners van onze gemeente,
- G2 Afspraken maken wie zorg draagt voor communicatie richting bij de monumentenzorg betrokken organisaties (zie § 3.4).

4.2 Voorbeeld uitwerking van een van de beleidsdoelen

Hoe ziet de uitwerking van een beleidsdoel er in de praktijk nu uit?

Als voorbeeld is hieronder de uitwerking weergegeven van een beleidsdoel. Het betreft beleidsuitgangspunt A, 'SML streeft in navolging van haar statuten naar verbreding van de monumentenzorg in Leeuwarderadeel waarbij zij de gemeente probeert te stimuleren',

beleidsdoel A 1, **'Inventarisatie van karakteristieke objecten in onze gemeente'.**

Voor de uitvoering van dit beleidsdoel A 1 zijn de in onderstaande tabel weergegeven deelacties te onderscheiden.

Nr.	Deelacties A 1
A.1.1	Vorbereiding inventarisatieproject + Communicatie uitvoering
A.1.2	Ontwikkelen + goedkeuring inventarisatieproject
A.1.3	Start uitvoering inventarisatieproject met objecten genoemd op de lijst van gemeentelijke Monumenten Inventarisatie Project (MIP) in Stiens
A.1.4	Idem achtereenvolgens in de zeven resterende dorpen van Leeuwarderadeel
A.1.5	Idem in het buitengebied vermoedelijk in 3 stukken (noordelijk, midden en zuidelijk

Om zo goed mogelijk te kunnen bepalen hoe het beleidsdoel kan worden uitgevoerd, wordt deze aan de zogenaamd SMART-meetlat getoetst. SMART staat in dit verband voor:

Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

In onderstaande tabel is betreffende **SMART**-uitwerking weergegeven voor dit beleidsdoel.

<p>Specifiek</p> <p>1. Wat willen we bereiken?</p> <p>2. Wie zijn erbij betrokken?</p> <p>3. Waar inventariseren we de objecten ?</p> <p>4. Wanneer doen we dit?</p> <p>5. Wat is noodzakelijk?</p> <p>6. Waarom werken dit uit?</p>	<p>Ad1 Voor iedereen is op toegankelijke, transparante en inzichtelijke wijze informatie ter beschikking van alle karakteristieke objecten in de gemeente Leeuwarderadeel. Objecten onderscheiden zich door beoordelingscriteria als: zeldzaamheid, gaafheid, voorbeeld van een specifieke, al dan niet tijdgebonden functie, zoals waterradmolens, een sluis of een pakhuis, voorbeeld van een nieuwe bouwstijl of vernieuwende kunsthistorische elementen, stedenbouwkundig belang of opvallend beeld voor de omliggende stad of het omliggende dorp, maar ook opvallende tuinen of bomen;</p> <p>Ad 2 Politieke partijen, Gemeenteraad, College van B & W, SML, Hûs en Hiem, St. Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, Dekema State, Martenastate, Doc. St.Leeuwarderadeel, St.Alde Fryske Tsjerken, St. Fryske Mole, verenigingen dorpsbelangen en inwoners gemeente Leeuwarderadeel;</p> <p>Ad 3 In alle dorpen van Leeuwarderadeel en het buitengebied splitsen we om praktische reden op in drie gedeelten: noord, midden en zuid;</p> <p>Ad 4 Uitvoering vindt z.s.m. plaats. Richttijdstop 3^e kwartaal 2011;</p> <p>Ad 5 Goedkeuring is verleend door het college en medewerking is toegezegd door alle belanghebbenden. Alle technische attributen aanwezig zijn zoals: programma voor de uitvoering, format voor gegevensverwerking, doelmatige fotoapparatuur en last but not least voldoende menskracht;</p> <p>Ad 6 Door doelmatige ontsluiting van ons cultureel erfgoed aandacht vestigen op onze gemeente, waardoor we hopen dat meer gasten onze gemeente zullen bezoeken.</p>
<p>Meetbaar</p>	<p>Als meetwijzer voor dit project dient de vordering van de uitvoering gerelateerd te worden aan het projectprogramma. In dit programma staat op schematische wijze de planning weergegeven van alle in het project te verrichten stappen. Hierbij kan worden gedacht aan de volgende stappen: ideëenvorming, diverse praktische inventarisaties, communicatietraject, voorbereiding + goedkeuring, informatieverwerking, personele aspecten, weergave van de inventarisatiestappen, opzet beheerssystematiek; communicatie verzamelde data, organiseren continuïteit.</p>
<p>Acceptabel</p>	<p>Het draagvlak en daarmee de acceptatie voor het project is afhankelijk van het voordeel dat wordt verkregen door de inventarisatie. Een groot voordeel is dat inventarisatie van opmerkelijke objecten in de dorpen in onze gemeente zeer zeker bevorderend zal werken op het historisch besef bij de inwoners ervan. Het mogelijk effect daarvan zou kunnen zijn dat dorpsinwoners hun woningen aan dit besef bouwkundige aanpassen. Verder zet de beoogde inventarisatie nadrukkelijk Leeuwarderadeel cultureel op de kaart en vormt wellicht inspiratie voor vele andere gemeenten. Immers al het mooie dat deze gemeente heeft zal direct toegankelijk zijn. De kans dat gasten Leeuwarderadeel bezoeken wordt hierdoor zeker vergroot.</p>
<p>Realistisch</p>	<p>De realiteitswaarde voor het project is gezien de diverse belangen (zie acceptabel) hoog.. Kostentechnisch gezien is beoogd project alleszins haalbaar. De meeste kosten gaan op aan mensuren en die zijn voor vrijwilligers laag. Het is wel zaak om alle betrokkenen zover te krijgen om achter het project te gaan staan om vanuit die hoek ook hulp te krijgen. Omdat informatietechnisch bij verwerking van gegevens uit het archief en verwerking van gegevens van objecten, ambtelijke ondersteuning essentieel voor het project is, is nadrukkelijke ondersteuning van het college onontbeerlijk.</p>
<p>Tijdgebonden</p>	<p>Uitwerking van het project is tijdsgebonden in die zin dat de geesten rijp zijn om nu van start te gaan. Positief is, dat een aantal mensen die bereid is tijd in het project te investeren. Als het beleidsplan op korte termijn aan het college kan worden voorgelegd kan de doelstelling om te starten in het 3^e of 4^e kwartaal 2011 wellicht worden gehaald.</p>

4.3 Samenvatting

- SML zet beleidsmatig in om gezamenlijk met de gemeente om te komen tot een betere en meer doelmatige monumentenzorg in onze gemeente,
- Beoogde verbetering van taken zal zijn uitwerking dienen te krijgen in heldere onderlinge afspraken,
- Om monumenten voor de lange termijn te behouden en te behoeden voor verval en aantasting, is consistent, planmatig gemeentelijk beleid noodzakelijk dat doelmatig ambtelijk wordt ondersteund.
- De financiën dienen degelijk en transparant te zijn, terwijl bestuurlijke ondersteuning vijfjaarlijks met een gemeentelijke monumentnota zal dienen te worden getoetst,
- Er wordt gestreefd naar brede communicatie. Alle betrokkenen en desgewenst alle belangstellenden dienen goed te worden geïnformeerd over de beoogde gemeentelijke monumentenzorg,
- Aan de hand van de beleidsuitgangspunten zijn beleidsdoelen afgeleid. Beleidsdoelen of maatregelen beschrijven het pad waarlangs de gewenste situatie bereikt kan worden,
- Beleidsdoelen zijn tastbare resultaten die we nastreven ter verwezenlijking van missie, visie en strategie van een organisatie. Doelstellingen geven zo concreet mogelijk weer wat men wenst te bereiken binnen een zekere tijdspanne,
- Dat hetgeen we wensen geen sinecure is, toont de uitwerking in de praktijk van een expliciet beleidsdoel aan.

Bij de planning van de beleidsdoelen proberen we nadrukkelijk rekening te houden met de politieke en financiële haalbaarheid van beoogd beleid. Hierbij bekijken we de financiële mogelijkheden voor realisatie van de beoogde beleidsdoelen. Het hoofdstuk sluit af met aanbevelingen.

5.1 Inleiding

Aan de hand van dit beleidsplan zet Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel beleidsmatig in op totstandkoming van een beter monumentenzorg in onze gemeente. De in voorgaande hoofdstukken weergegeven analyse toont aan dat hierdoor eer wordt betoond aan nieuwe wettelijke taken en ontwikkelingen. Denk hierbij aan de ontwikkeling op het gebied van cultuurhistorische waarden (archeologie en cultureel erfgoed). Naast bescherming is het belangrijk dat onze monumenten levend blijven en bij nieuwe ontwikkelingen een rol spelen ter versterking van de identiteit en het imago van Leeuwarderadeel. Daarom zet dit beleidsplan in op deze verandering.

De belangstelling voor historie is groot in onze gemeente. Voorbeelden zijn de druk bezochte lezingen omtrent de ooit in onze streken gevestigde Stinsen, het leven van Arjen Roelofs in Oude Leije en de overvolle bezoekdagen bij de opgraving van de terp van Jelsum. De meeste kosten betreffen manuren en als deze worden uitgevoerd door enthousiaste vrijwilligers zijn dit beperkte kosten. Als de Verenigingen Dorpsbelangen gemotiveerd kunnen worden -voor inventarisatie-activiteiten in de dorpen (zie voorbeeld uitgewerkt beleidsdoel § 4.3), dan zal er een grote schare vrijwilligers bereid zijn de handen uit de mouwen te steken.

Uitvoering van beoogd het beleidsplan verschaft dus aan onze gemeente nadrukkelijk voordelen. De dorpsgewijze inventarisatie van karakteristieke objecten, het digitaal vastleggen ervan en het vervolgens plaatsen op internet onderscheidt onze gemeente nadrukkelijk van veel andere gemeenten. Al het moois dat onze gemeente te bieden heeft qua cultureel erfgoed ligt dan immers ter informatie ontsloten voor een ieder die het wenst te zien. Wat betreft het laatste merken we nog op dat in een regio waar zich mogelijkerwijs in de nabije toekomst krimp zal manifesteren elke manier om je te onderscheiden zeker niet werkt in je nadeel.

5.2 Planning beleidsuitgangspunten

Onderstaand tabel geeft een ruwe planning weer zoals mogelijkerwijze de beleidsuitgangspunten zouden kunnen worden geïmplementeerd. Deze planning beperkt zich tot de beleidsuitgangspunten in plaats van de beleidsdoelen hetgeen immers veel concreter zou zijn. We beperken ons tot deze beleidsuitgangspunten omdat er op dit moment nog veel onduidelijkheden zijn.

De realisatie van de weergegeven de beleidsdoelen (zie § 4.2) zal plaats zal vinden met behulp van uitvoeringsprogramma's dan wel projectvoorstellen. In deze programma's annex projecten dient zoveel mogelijk te worden geanticipeerd op alle aspecten ervan. Gelet op de onduidelijkheid over het wel of niet doorgaan van de beleidsdoelen is verdere uitwerking daarvan op zijn minst voorbarig.

Legenda planning

- O** = Implementatie beleidsplan
- A** = Beleidsuitgangspunt A, SML streeft in navolging van haar statuten naar verbreding van de monumentenzorg in Leeuwarderadeel waarbij zij de gemeente probeert te stimuleren
- B** = Beleidsuitgangspunt B, SML probeert afspraken te maken met de gemeente over haar inbreng met betrekking tot advisering over plannen waar cultureel erfgoed centraal staat,
- C** = Beleidsuitgangspunt C, SML streeft naar een doelmatige ambtelijke ondersteuning door de gemeente,
- D** = Beleidsuitgangspunt D, SML streeft naar een programmatisch uitvoering van gemaakte afspraken in het beleidsplan en hanteert hiervoor een consistente planning,
- E** = Beleidsuitgangspunt E, SML streeft naar een doelmatige financiële onderbouwing voor onder D genoemde afspraken ,
- F** = Beleidsuitgangspunt F, SML streeft aan de hand van een vijfjaarlijkse beleidsnota, die jaarlijks dient te worden geëvalueerd naar een duurzame meerjarige ondersteuning van de gemeente,
- G** = Beleidsuitgangspunt G, SML streeft naar brede communicatie. Alle belangstellenden worden geïnformeerd over de beoogde gemeentelijke monumentenzorg

2011				2012				2013				2014				2015			
kwartaal				kwartaal				kwartaal				kwartaal				kwartaal			
1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e	4 ^e
O	O	O	O	O															
		A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A				
		B	B	B	B	B	B	B											
		C	C	C	C				C				C				C		
		D	D			D	D			D	D			D	D			D	D
	E	E	E	E	E				E				E				E		
		F	F			F	F			F	F			F	F			F	F
	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G	G

Toelichting op de planning

- De implementatie O zal geheel 2011 vergen;
- Beleidsuitgangspunt A vergt meerdere jaren, voorshands geschat op 3 jaar;
- Beleidsuitgangspunt B zal in de eerste twee jaren zijn afgerond;
- Beleidsuitgangspunt C / D / E na een eerste aanzet is het wijs dit elk jaar te toetsen;
- Beleidsuitgangspunt F betreft de jaarlijkse evaluatie van het beleidsplan + een nieuw plan over 5 jaar;
- Beleidsuitgangspunt G betreft een op te stellen communicatieplan en beheer + jaarlijkse evaluatie.

5.3 Financiën

In eerste instantie bekijken we op welke manier anno 2011 de middelen voor de gemeentelijke monumentenzorg is georganiseerd. Hierna schatten we in of er ruimte is, en hoe groot die ruimte zou zijn, ter ondersteuning van SML bij haar beoogd beleid.

5.3.1 Financieel beleid voor gemeentelijk monumentenzorg anno 2011

In het gemeentelijk document 'Subsidiereregels monumentenzorg Leeuwarderadeel' van mei 2010 is weergegeven welke financiële spelregels op ambtelijk niveau in onze gemeente worden gehanteerd. Het document stelt dat Leeuwarderadeel in totaal 23 rijksmonumenten heeft binnen haar grenzen en er is één beschermd dorpsgezicht. Er zijn geen gemeentelijke monumenten en gemeentelijke subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten. De meeste monumenten zijn woonhuizen en woonboerderijen.

In beginsel zijn de eigenaren van deze panden zelf verantwoordelijk voor het onderhoud. Daarbij kunnen zij een voordelige lening aangaan en zijn de onderhoudskosten aftrekbaar.

De huidige gemeentelijke middelen ten behoeve van monumentenzorg bestaan grotendeels uit ondersteuning van Het Rijk voor het beheer van Rijksmonumenten. Belangrijke Rijksmonumenten in Leeuwarderadeel zijn Dekema- en Martenastate. Beide state's zijn in beheer van stichtingen die financieel los staan van de gemeente.

Er zijn een drietal categorieën Rijksmonumenten die extra financiering vragen. Het gaat om:

- a. de vier kerktorens die in eigendom zijn van de SML,
- b. de vier molens van De Fryske Mole,
- c. de kerken van de Stichting Âlde Fryske Tsjerken.

Ad a. De kerktorens van SML waren tot voor kort gemeentelijk bezit, deze zijn door SML overgenomen onder de voorwaarde dat de gemeente afdoende middelen beschikbaar stelt om de torens in goede staat te houden.

Ad b. De molens zijn afhankelijk van rijks- en provinciale subsidies en giften van donateurs. Dit is echter niet afdoende voor instandhouding, waardoor een bijdrage van de gemeente noodzakelijk is.

Ad c. Giften van particulieren en fondsen en de inzet van vele vrijwilligers maken het werk van Stichting Âlde Fryske Tsjerken al veertig jaar mogelijk. Ook aan het werk van deze stichting verleend de gemeente een bijdrage.

SML is dus nog financieel sterk verweven met de gemeente Leeuwarderadeel maar het streven van de gemeente is er opgericht om binnen afzienbare tijd SML, vooral nu deze het eigendom heeft verworven van de kerktorens, qua financiën lossen te laten opereren van de gemeente.

De financiële verplichting van de gemeente met betrekking tot het in stand houden van de torens staat hier los van. Volgens 'Subsidieregels monumentenzorg Leeuwarderadeel' van mei 2010 krijgt SML van de gemeente jaarlijks € 6000.- (dit bedrag is geïndexeerd). Deze middelen zijn echter expliciet gericht op beheer van de kerktorens, waaronder verzekering, abonnement Monumentenwacht, nutsbedrijven, inspecties, kosten KvK, het vlaggen, uren voorbereiding beheerswerk en kosten voor beheer van klokken en torens. Tijdens recent overleg heeft de gemeente zich daarnaast verplicht om de kosten van extra onderhoud van de kerktorens, voor zover niet gedekt door subsidies en fondsen, voor onbepaalde tijd op zich te nemen. Met andere woorden indien zich situaties voordoen waarbij het bedrag van € 6000.- niet genoeg is. Naast genoemde gemeentelijke ondersteuning ontvangt de SML nog middelen, zij het expliciet gericht op restauratie van de torens, van een aantal particuliere fondsen.

Alles overziende kunnen we concluderen dat het huidig gemeentelijk financieel beleid op dit gebied weinig tot geen ruimte biedt voor nieuw beleid. Daarnaast kunnen we verwachten dat gelet op de huidige financiële crisis deze ruimte zeker niet zal verbeteren. Volgens het gemeentelijk subsidiedocument dienen overige kosten zoals administratie, presentatie, organisatie monumentendag op andere wijze te worden verkregen. Een van de mogelijkheden daartoe zou zijn een verzoek in te dienen bij de gemeente voor eenmalige extra subsidie.

5.3.2 Beschouwing mogelijke dan wel redelijke financiële ruimte SML

Als buitenstaanders nu kijken naar de beoogde beleidsuitgangspunten van dit beleidsplan en vervolgens naar wat we concludeerden in § 5.3.1 dan komen vermoedelijk de volgende vragen bij hen op:

1. "Waarin onderscheidt SML zich van overige in de gemeente op het gebied van monumentenzorg opererende organisaties om in aanmerking te komen voor extra financiële ondersteuning?",
2. "Kan iets worden gezegd over de hoogte van extra ondersteuning en de duur ervan?",

3. “En welke voordelen heeft de gemeente bij deze ondersteuning aan SML?”.

Als we genoemde vragen in ogenschouw nemen kunnen we het volgende opmerken:

Ad 1. In tegenstelling tot de andere in onze gemeente op het gebied van monumentenzorg opererende organisaties beperkt het werkkterrein van SML zich niet tot een object maar is de gehele gemeente en alles wat met cultureel erfgoed te maken heeft haar werkgebied. SML assisteert en adviseert de gemeente reeds enige jaren bij haar taak op dit beleidsterrein en verricht activiteiten. Huidige voorbeelden hiervan zijn, organisatie van de jaarlijkse open monumentendag, discussies omtrent de remiseloosden nabij het voormalige tramstation te Stiens en andere in onze gemeente karakteristieke objecten zoals gebouwen, tuinen bomen, etc. Anders gezegd zij treedt in dit verband op als een gesprekspartner c.q. als een vertrouwenspersoon. SML kan als zodanig functioneren op grond van de doelmatige expertise van de personen die zitting hebben in SML.

Ad 2. Om iets te kunnen zeggen over de benodigde kosten voor realisatie van het plan moeten we de beoogde beleidsuitgangspunten (zie § 5.2) onder de loep nemen. Hiernaar kijkende kunnen we het volgende constateren:

- De beleidsuitgangspunten B, C, D, E en voor een belangrijk deel ook F vergen, zoals we nu kunnen inschatten, beperkte kosten. Dit zijn meer activiteiten die een wijziging beogen qua attitude. Dit vergt wel werk maar meer in de zin van overleg, vastleggen van onderlinge afspraken schrijven nota's, etc.,. Met andere woorden weinig uitvoering, veel praten oftewel veel manuren. Wij als vrijwilligers hebben tijd te over en indien de gemeente hier ook iets in de zin van iets meer ambtelijke ondersteuning komen we heel ver. Dit is derhalve realiseerbaar.
- Beleidsuitgangspunt G zal kosten geven in de zin van voorbereiding en ontwikkelen van een communicatieplan voor uitvoering van beoogde beleidsdoelen van het beleidsplan. De kosten, naast de hiervoor benodigde manuren, gaan in het bijzonder zitten in brochures, nieuwsbrieven, actualisering website. Ambtelijke ondersteuning is ook hiervoor erg belangrijk. Opties om dit in te vullen zijn:
 1. Dit tot een gezamenlijke actie maken voor medewerkers van zowel monumentenzorg als die van recreatie. Er zitten zoveel promotieactiviteiten in voor de gemeente, dat dit alleszins hard te maken is;
 2. Wellicht één en ander op te pakken in intergemeentelijk verband (Middelse) verband.
Dit is derhalve ook realiseerbaar zij het met beperkte kosten gespreid over meerdere jaren.
- De meeste kosten zullen gaan naar beleidsuitgangspunt A. Dit betreft immers de uitvoering van de inventarisatie. Het uitgewerkte voorbeeld van een beleidsdoel (zie § 4.3) toont temeer aan dat dit verreweg de meeste tijd en moeite zal vergen.

De meeste tijd gaat ook hierbij zitten in manuren. In deze stap zal uiteraard zo mogelijk gebruik worden gemaakt van informatie van derden c.q. worden terug gevallen op ondersteuning van bijvoorbeeld de Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân. Bij het dorps- c.q. gebiedsgewijs inventariseren (beleidsdoel A 1.1) onderscheiden we echter voorshands de volgende stappen:

- 1e. Informeren inwoners,
- 2e. na goedkeuring verdiepen in historie dorp of gebied,
- 3e. benoemen karakteristieke objecten,
- 4e. gekozen objecten beschrijven en fotograferen,
- 5e. verzamelde gegevens vastleggen in een databestand welk vooraf is ontwikkeld,
- 6e. dorps- of gebiedsgewijs presenteren van de verzamelde gegevens,
- 7e. uiteindelijk de gegevens bundelen tot een databestand dat op de website kan worden geplaatst en daarmee via internet toegankelijk is.

Om dit te kunnen realiseren zullen er kosten moeten worden gemaakt voor overleg en verwerking van de gegevens. Dit zullen kosten zijn voor het maken van foto's, beschrijvingen van objecten, wellicht cursus voor in dit verband optimale dataverwerking, drukwerk, software, ambtelijke ondersteuning, etc. Het hoeft echter niet binnen een maand klaar te zijn. Het is heel normaal als we hier circa twee jaar over doen. De kosten kunnen hierdoor ook worden gespreid over de jaren.

Behalve beleidsdoel A 1.1 hebben we ook nog de inventarisatiebeleidsdoelen A 1.2 en A.1.3 (Inventarisatie archeologische objecten en inventarisatie cultuurlandschappen) waar we een soortgelijk traject mee dienen door te lopen. Ook hiervoor geldt dat we dit niet in een keer hoeven te hebben gerealiseerd. Het komt erop neer dat we concrete afspraken gaan maken dat we het en wie gaan doen (SMART immers).

Resteert beleidsdoel A 1.4, betreffende het omschrijven van het beleid ter assistentie van de gemeente bij haar taak op het gebied van monumentenzorg. Dit doel hangt af of de gemeente dit wel wil en daarvoor toestemming geeft. Voorshands houden we dit daarom open.

Eerste inschattingen leren dat we globaal, als we relevante kostenposten (gegevensverwerking, communicatie, overleg, etc.), meenemen, jaarlijks circa € 5.000,- à € 5.500,- (0.1 fte van een gemiddelde gemeentelijke ambtenaar) nodig hebben voor realisatie van dit beleidsplan. Als we de begroting van 2011 nader beschouwen (zie de hieronder weergegeven tabel), dan blijkt dat voor de uitvoering van het beleidsplan geen ruimte in de begroting zit.

Het tekort is in feite de begrote post voor mogelijk extra onderhoud aan de torens, want de begroting van 2011 is gebaseerd op de gemeentelijke ondersteuning van € 6.000. Benodigde middelen voor financiering van activiteiten annex met dit beleidsplan zijn derhalve niet begroot.

Begroting 2011			
Inkomsten		Uitgaven	
Baten beheer en onderhoud torens		Kosten beheer en onderhoud torens	
Bijdrage gemeente	€ 6.000,00	verzekeringen	€ 3.035,00
		inspecties	€ 1.700,00
		abonnementen, bijdrage kvk	€ 228,00
		klein onderhoud torens	€ 350,00
		periodieke instandhoudingsplannen (PIP)	€ 300,00
		vergoeding vlaghijsen	€ 225,00
		bestuurskosten (papier, porto, drukwerk e.d.)	€ 500,00
		onvoorzien	€ 700,00
		Overige kosten	
		representatie	€ 150,00
		activiteiten, w.o. open monumentendag	€ 350,00
tekort	€ 2.188,00	website	€ 500,00
Totaal	€ 8.188,00	Totaal	€ 8.188,00

Ad 3. Bij Ad 1 kwam reeds aan de orde welk voordeel de gemeente heeft met de aanwezigheid van een betrouwbare en loyale gesprekspartner als SML. Deze rol heeft ze in het verleden meerdere keren ook heeft bewezen te kunnen vervullen, en die ze, niet te vergeten, thans nog steeds is. Uit de beschrijvingen van de kosteninschatting van de beleidsuitgangspunten komt verder een aantal voordelen voor de gemeente naar voren c.q. kunnen worden afgeleid. Door in te stemmen met realisatie van dit beleidsplan zal binnen circa 4 jaar al het karakteristieke van deze gemeente digitaal beschikbaar zijn. Dit kan via internet maar ook via brochures, nieuwsbrieven, etc. Met andere woorden al het moois van onze gemeente is inzichtelijk voor een ieder die dat wil. Dit kan de basis vormen voor een **grote promotieactie** voor onze gemeente die daardoor wellicht aantrekkelijker wordt als vestigingsplaats voor het bedrijfsleven en voor de toerist. Een ander nog niet aangehaald effect zou kunnen zijn dat we door de dorpsgewijze inventarisatie de inwoners van deze dorpen wijzen op het mooie van hun dorpen en die daardoor worden gestimuleerd tot doelmatiger beheer, waarvan de gemeente als geheel ook uiteraard profiteert. Reeds eerder is al genoemd dat in een periode waarin zich mogelijk krimp manifesteert elke manier om je te onderscheiden niet in je nadeel zal werken.

5.4 Samenvatting

Wat betreft 'planning en financiële afweging' kan het volgende worden geconcludeerd:

- Het beleidsplan kan worden gerealiseerd, mits een beroep kan worden gedaan op vrijwilligers en de financiële middelen zorgvuldig worden gespreid over de jaren,
- Voor uitvoering van het beleidsplan is de steun van de gemeente noodzakelijk,
- Uitvoering van het beleidsplan verschaft de gemeente nadrukkelijk voordelen,
- Door instemming met uitvoering van dit beleidsplan heeft onze gemeente binnen circa 4 jaar al het karakteristieke van haar grondgebied digitaal beschikbaar,
- Onze gemeente wordt hierdoor aantrekkelijker als vestigingsplaats voor het bedrijfsleven en voor de toerist,
- De gemeente dient het plan nadrukkelijk ambtelijk, van zowel de zijde van recreatie dan wel monumentzorg, te ondersteunen, waarbij intergemeentelijke samenwerking hierbij een optie is.

Hervormde kerk, Hijum

In dit hoofdstuk geven we de overall conclusies van het beleidsplan weer en formuleren we aan de hand van deze conclusies aanbevelingen.

6.1 Overall conclusies beleidsplan

1. Pas in 1961 werd de eerste centrale landelijke monumentenwet van kracht.
2. De Monumentenwet van 1961 was een strak door het Rijk geregisseerde wet. Van bovenaf werd bepaald welk object dan wel welk gebied de monumentenstatus verwierf,
3. De Monumentenwet 1988 verving de wet van 1961,
4. Het verschil van deze nieuwe wet met zijn voorloper was dat deze veel taken en bevoegdheden neerlegde bij lagere overheden en in het bijzonder bij gemeenten,
5. Beschermden monumenten zijn tenminste vijftig jaar oud en bezitten eigenschappen die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap, hun cultuurhistorische waarde of hun betekenis voor de aardwetenschap of hun archeologische waarde,
6. Bij de monumentenzorg zijn drie overheidslagen betrokken, i.c. Het Rijk, de provincies en de gemeenten,
7. De wet, nog versterkt door recente aanpassingen in 2009, hanteert de volgende indeling:
 - Gemeente voert de wet uit qua vergunningverlening van Rijksmonumenten,
 - Provincies draagt zorg voor de kennisondersteuning aspecten,
 - Het Rijk verzorgt de wetgevende initiatieven.
8. Aanpassingen van de wet in 2009 had tot gevolg dat de gemeentelijke taken verder werden uitgebreid
9. De gemeente Leeuwarderdeel voert evenals veel Friese gemeenten een bescheiden monumentenbeleid,
10. De gemeenten beslissen over de vergunningverlening bij Rijksmonumenten, waarbij Leeuwarderdeel de advisering door de gemeentelijke monumentencommissie heeft neergelegd bij Welstands- en Monumentencommissie Hûs en Hiem,
11. Sinds 2006 is er een gemeentelijke verordening voor monumentenzorg, welk een standaard verordening betreft zoals deze is vastgesteld door de meeste andere Friese gemeenten,

12. De gemeente heeft de Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel en de Stichting Martenastate gevraagd haar te assisteren bij uitvoering van delen van de monumentenzorg,
13. Analyse van de huidige monumentenzorg ten opzichte van gewenste monumentenzorg laat zien dat er in onze gemeente nadrukkelijk winst valt te behalen op dit gebied,
14. Er wordt voldaan aan de meeste verplichtingen voor monumenten, maar bij veel taken waaronder invulling van gemeentelijk monumentenzorg zijn zeer zeker verbeteringen mogelijk,
15. Analyse van betrokken organisaties toont aan dat verbeteringen met relatief beperkte middelen haalbaar zijn,
16. De gewenste situatie kan echter niet gerealiseerd zijn van de ene dag op de andere dag maar dient zorgvuldig te worden voorbereid,
17. De in 2009 van kracht geworden aanpassingen van de Monumentenwet maakt een nieuw beleidsplan noodzakelijk,
18. SML streeft in navolging van haar statuten naar verbreding van de monumentenzorg in Leeuwarderadeel waarbij zij de gemeente probeert te stimuleren
19. In tegenstelling tot de andere in onze gemeente op het gebied van monumentenzorg opererende organisaties beperkt het werkterrein van SML zich niet tot een object maar is de gehele gemeente haar werkgebied,
20. SML assisteert en adviseert de gemeente reeds enige jaren bij haar taak op dit beleidsterrein, waarbij SML voor inhoudelijke zaken terugvalt op de Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân,
21. Voorbeelden in deze zijn, organisatie jaarlijkse open monumentendag assistentie van de gemeente bij discussies omtrent de oude remiseloodsen in Stiens, etc.
22. SML kan deze rol vervullen gelet op de doelmatige expertise van personen die zitting hebben in SML
23. Beoogde samenwerking tussen SML en gemeente dient gebaseerd te zijn op heldere afspraken,
24. De gemeente hanteert daarbij een consistent, financieel transparant en planmatig beleid dat doelmatig zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt ondersteund,
25. Beoogd beleid dient jaarlijks, gekoppeld aan de begrotingscyclus, te worden geëvalueerd en vijfjaarlijks te worden geactualiseerd met behulp van een Monumentennota,
26. Realisatie van het beleidsplan is alleen mogelijk als een beroep kan worden gedaan op vrijwilligers.

27. Het 'communicatieplan monumentenzorg' dient om alle betrokkenen en alle belangstellenden goed te informeren over beoogd gemeentelijke monumentenzorg,
28. Met behulp van een modelmatige analyse konden in totaal 26 beleidsdoelen worden afgeleid,
29. Beleidsdoelen in dit verband zijn maatregelen die aangeven hoe c.q. waarmee het beoogd beleid kan worden gerealiseerd,
30. door de complexiteit zal het noodzakelijk zijn dat uitvoering van meerdere beleidsdoelen projectmatig dient te geschieden,
31. Gelet op de veelheid van acties zijn de beleidsdoelen planmatig verspreid over een vijftal jaren,
32. Uitvoering van het beleidsplan verschaft onze gemeente nadrukkelijk meerdere voordelen,
33. Een uitgewerkt beleidsdoel, in het bijzonder inventarisatie en digitaal vastleggen van karakteristieke in de gemeente voorkomende objecten, zet onze gemeente duidelijk op de kaart,
34. Gelet op dit promotie-effect is het verstandig dat onze gemeente beoogd beleid ondersteunt van zowel de zijde van recreatie dan wel van zijde van monumentenzorg,
35. Intergemeentelijke samenwerking is bij nadere uitwerking van het beleidsplan zeker een optie,
36. Eerste inschattingen leren dat, mits wordt gewerkt met vrijwilligers, een relatief beperkte jaarlijkse bijdrage van de gemeente voldoende is voor uitvoering van een aantal beleidsdoelen,

6.2 Aanbevelingen

Dit beleidsplan toont aan dat op het terrein van gemeentelijke monumentenzorg zich, zelfs in huidige mindere tijden, mogelijkheden aandienen. Indien we het op een aansprekende manier vragen zullen veel mensen in dit verband bereid zijn de handen uit de mouwen steken. Daarnaast zijn er nog vele anderen, zowel jongeren als ouderen, die nadrukkelijk geïnteresseerd zijn bij hetgeen dit beleidsplan beoogt. Vanuit deze positieve insteek sluiten we dit beleidsplan dan ook af met het aanreiken van de volgende aanbevelingen:

- Omarm de idee om het mooie in onze gemeente te kunnen conserveren,
- Zie in dit verband verder dan de toegewezen portefeuille,
- Denk hierbij niet in termen van risico maar in termen van kansen,
- Stem er me in om beoogd beleidsplan door een werkgroep te laten begeleiden waar zowel gemeentelijke medewerkers als SML bestuursleden aan meedoen.

- Realiseer dat veel mensen in onze gemeente door relatief beperkte uitgaven veel plezier zullen beleven en tegelijkertijd onze gemeente duidelijk op de kaart te zetten,
- Zoek medestanders voor dit beleid nadrukkelijk onder het bedrijfsleven want die profiteren er namelijk als eerste van.

restauratie Sint Vitustoren 2009-2010, Stiens

Bronvermelding

- Website Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
- Website gemeente Leeuwarderadeel,
- Website Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel,
- Website Stichting Steunpunt Monumentenzorg Fryslân,
- Website Wikipedia,
- Website Stichting Monumentenwacht Fryslân,
- Archief beleidstukken gemeente Leeuwarderadeel op het gebied van monumentenzorg,
- Subsidieregels monumentenzorg gemeente Leeuwarderadeel' van mei 2010,

Bijlagen

1. Lijst beschermde Rijksmonumenten in de gemeente Leeuwarderadeel
2. Monumentenverordening gemeente Leeuwarderadeel 2006
3. Statuten Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Bijlage 1

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Monumentenregister

Provincie: Friesland, Gemeente: Leeuwarderadeel,

1	Monumentnummer	:	24525
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Kerk
	Hoofdadres	:	Greate Buorren 1 te Britsum, Leeuwarderadeel (FR)
2	Monumentnummer	:	24529
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Kerk
	Hoofdadres	:	Holdingawei 51 te Feinum, Leeuwarderadeel (FR)
3	Monumentnummer	:	24531
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Kerk
	Hoofdadres	:	Lege Hearewei 3 te Hijum, Leeuwarderadeel (FR)
4	Monumentnummer	:	24532
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Dekemawei 1 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
5	Monumentnummer	:	24533
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Dekemawei 3 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
6	Monumentnummer	:	24535
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Op 'e Terp 7 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
7	Monumentnummer	:	24538
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Piter Rindertsreedsje 3 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
8	Monumentnummer	:	24539
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Molen
	Hoofdadres	:	Langedyk bij 4 te Alde Leie, Leeuwarderadeel (FR)
9	Monumentnummer	:	24540
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Molen
	Hoofdadres	:	Leijester Hegedyk 29 te Alde Leie, Leeuwarderadeel (FR)
10	Monumentnummer	:	24541
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Langebuorren 1 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)

11	Monumentnummer	:	24542
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Kerk
	Hoofdadres	:	Pieter Jellessingel 1 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)
12	Monumentnummer	:	24543
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Smelbregge 6 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)
13	Monumentnummer	:	24544
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Smelbregge 14 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)
14	Monumentnummer	:	24545
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	
	Hoofdadres	:	Smelbregge 15 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)
15	Monumentnummer	:	24546
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Molen
	Hoofdadres	:	Bredyk bij 27 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)
16	Monumentnummer	:	24547
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Molen
	Hoofdadres	:	Wurgedyk 18 te Stiens, Leeuwarderadeel (FR)
17	Monumentnummer	:	514006, 514008, 514009, 514010, 514011, 514018, 514019, 514020, 514021, 514022, 514023
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	514007 - Dekemastate
	Oorspr. Functie	:	Landhuis, Historische aanleg, Brug, Tuinmuur, Kas, Zonnewijzer, Tuinsieraad, Schuur
	Hoofdadres	:	Dekemawei 5 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
18	Monumentnummer	:	515439, 515440
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	515438 - Vijverzathe
	Oorspr. Functie	:	Veehouderij, Tuin
	Hoofdadres	:	Langhusterdyk 1 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
19	Monumentnummer	:	515442, 515443
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	515441 - Haskerazathe
	Oorspr. Functie	:	Akkerbouwboerderij, Koetshuis
	Hoofdadres	:	Haskedyk 2 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
20	Monumentnummer	:	515445, 515446, 515447
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	515444 - Kerkcomplex
	Oorspr. Functie	:	Kerk, Toegangshek, Baarhuisje
	Hoofdadres	:	De Wier 7 te Koarnjum, Leeuwarderadeel (FR)
21	Monumentnummer	:	515448
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Verkeersbrug - Mariëngaardbrug
	Hoofdadres	:	Hege Hearewei bij 8 te Hijum, Leeuwarderadeel (FR)

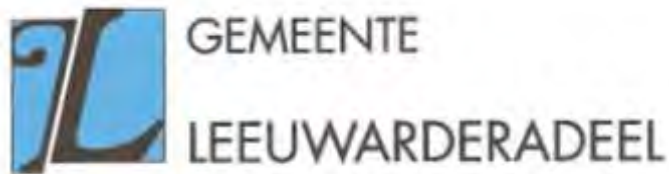
22	Monumentnummer	:	515449
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	
	Oorspr. Functie	:	Boerderij
	Hoofdadres	:	Op 'e Terp 16 te Jelsum, Leeuwarderadeel (FR)
23	Monumentnummer	:	524383, 524384, 524385, 524386. 524387, 524388, 524389, 524391
	Status	:	Beschermd
	Complexnummer	:	524382 - Martena-state
	Oorspr. Functie	:	Historische aanleg, Koetshuis, Tuinmanswoning,
	Hoofdadres	:	Swarte Singel 2 te Koarnjum, Leeuwarderadeel (FR)
	Hoofdadres	:	Martenawei 1 te Koarnjum, e.a., Leeuwarderadeel (FR)

Legenda

	Jelsum
	Koarnjum
	Britsum
	Stiens
	Feinum
	Hijum
	Oude-Leije

N.B. In bovenstaande lijst zijn in afwijking van het originele Monumentenregister RCE specifiek, vermelde onderdelen van één locatie samengevoegd.

Bijlage 2

GEMEENTE LEEUWARDERADEEL

Nr. 2006 / 55

De raad van de gemeente Leeuwarderadeel;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Leeuwarderadeel ;
Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet en de artikelen 12, 14 en 15 van de Monumentenwet 1988;

BESLUIT:

vast te stellen de volgende:

"Monumentenverordening Leeuwarderadeel 2006"

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

Deze verordening verstaat onder:

a. Monument:

1. zaak die van algemeen belang is wegens zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde;
 2. terrein dat van algemeen belang is wegens een daar aanwezige zaak als bedoeld onder 1;
- b. gemeentelijk archeologisch monument: monument, bedoeld in onderdeel a, onder 2;
- c. gemeentelijk monument: onroerend monument, dat overeenkomstig de bepalingen van deze verordening als beschermd gemeentelijk monument is aangewezen;
- d. gemeentelijke monumentenlijst: de lijst waarop zijn geregistreerd de overeenkomstig deze verordening als gemeentelijk monument aangewezen zaken;
- e. beschermd rijksmonument: onroerend monument, dat is ingeschreven in de ingevolge de Monumentenwet 1988 vastgestelde registers;
- f. kerkelijk monument: onroerend monument, dat eigendom is van een kerkgenootschap, kerkelijke gemeente of parochie of van een kerkelijke instelling en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor de uitoefening van de eredienst;
- g. monumentencommissie: de op basis van art. 15, lid 1 Monumentenwet 1988 ingestelde commissie met als taak het college op verzoek of uit eigen beweging te adviseren over de toepassing van de Monumentenwet 1988, de verordening en het monumentenbeleid;
- h. bouwhistorisch onderzoek: in schriftelijke rapportage vastgelegd onderzoek naar de bouwgiedenis en de bouwhistorische kwaliteit van een monument.

Artikel 2 Het gebruik van het monument

Bij de toepassing van deze verordening wordt rekening gehouden met het gebruik van het monument.

HOOFDSTUK 2 BESCHERMEDE GEMEENTELIJKE MONUMENTEN

Paragraaf 1 De aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument en de registratie op de gemeentelijke monumentenlijst.

Artikel 3 De aanwijzing tot gemeentelijk monument

1. Het college kan, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, een monument aanwijzen als gemeentelijk monument.
2. Voordat het college over de aanwijzing een besluit neemt, vraagt hij advies aan de monumentencommissie. In spoedeisende gevallen kan het vragen van dit advies achterwege blijven.
3. Het college kan ten behoeve van de aanwijzing van een gemeentelijk monument bepalen dat bouwhistorisch onderzoek wordt verricht.
4. Het college brengt de raad in kennis van het besluit over de aanwijzing van een gemeentelijk monument.
5. Voordat het college een kerkelijk monument als gemeentelijk monument aanwijst, voert hij overleg met de eigenaar.
6. De aanwijzing kan geen monument betreffen dat is aangewezen op grond van artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of dat is aangewezen op grond van de monumentenverordening van de provincie Fryslân.

Artikel 4 Termijnen advies en aanwijzingsbesluit

1. De monumentencommissie adviseert schriftelijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek van het college.
2. Het college beslist binnen twaalf weken na ontvangst van het advies van de monumentencommissie, maar in ieder geval binnen 20 weken na de adviesaanvraag.

Artikel 5 Mededeling aanwijzingsbesluit

1. De aanwijzing als bedoeld in artikel 3, eerste lid, wordt medegedeeld aan degenen die als zakelijk gerechtigden in de kadastrale legger bekend staan en aan de ingeschreven hypothecaire schuldeisers.
2. Onverminderd het bepaalde in lid 1 maakt het college de aanwijzing tot gemeentelijk monument op de in de gemeente gebruikelijke wijze openbaar.

Artikel 6 Registratie op de gemeentelijke monumentenlijst

1. Het college registreert het gemeentelijke monument op de gemeentelijke monumentenlijst.
2. De gemeentelijke monumentenlijst bevat de plaatselijke aanduiding, de datum van de aanwijzing, de kadastrale aanduiding, de tenaamstelling en een beschrijving van het gemeentelijke monument.
3. De gemeentelijke monumentenlijst ligt op het gemeentehuis voor een ieder ter inzage.

Artikel 7 Wijzigen van de aanwijzing

1. Het college kan de aanwijzing ambtshalve of op aanvraag van een belanghebbende wijzigen.
2. Artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, alsmede artikel 4 zijn van overeenkomstige toepassing op het wijzigingsbesluit.
3. Indien de wijziging naar het oordeel van het college van ondergeschikte betekenis is, blijft overeenkomstige toepassing van artikel 3, tweede tot en met vijfde lid, alsmede artikel 4, eerste lid, achterwege.

4. De inhoud en de datum van de wijziging worden op de gemeentelijke monumentenlijst aangetekend.

Artikel 8 Intrekken van de aanwijzing

1. Indien het college de aanwijzing intrekt, zijn artikel 3, tweede lid, en artikel 4 van overeenkomstige toepassing.
2. De aanwijzing wordt geacht ingetrokken te zijn, indien toepassing wordt gegeven aan artikel 3 van de Monumentenwet 1988 of indien het beschermd monument op grond van pagina 2 van 5 de monumentenverordening van de provincie Fryslân op een lijst van monumenten is geplaatst.
3. De intrekking wordt op de gemeentelijke monumentenlijst aangetekend.
4. Het besluit tot intrekking wordt in afschrift aan de monumentencommissie verzonden.

Paragraaf 2 Vergunningen tot wijziging of afbraak van beschermde gemeentelijke monumenten.

Artikel 9 Verbodsbepaling

Het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen.

Artikel 10 Vergunning

Het is verboden zonder vergunning van het college of in strijd met bij zodanige vergunning gestelde voorschriften:

- a. een gemeentelijk monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
- b. een gemeentelijk monument te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een dusdanige wijze, dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Artikel 11 Termijnen van advies en vergunningverlening

1. Op de voorbereiding van een besluit om de aanvraag om vergunning als bedoeld in artikel 10 is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.
2. Het college zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijk aanvraag om vergunning voor een gemeentelijk monument aan de monumentencommissie voor advies.
3. Binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift brengt de monumentencommissie schriftelijk advies uit aan het college.
4. Indien het college niet besluit binnen de (in artikel 3:18 Algemene wet bestuursrecht) gestelde termijn, wordt de vergunning geacht te zijn verleend.

Artikel 12 Kerkelijk monument

Het college verleent met betrekking tot een kerkelijk monument geen vergunning ingevolge de bepalingen van artikel 10 dan in overeenstemming met de eigenaar, indien en voor zover het een vergunning betreft, waarbij wezenlijke belangen van de godsdienstuitoefening in het monument in het geding zijn.

Artikel 13 Vergunningsvoorschriften

1. Het college kan aan de vergunning voorschriften verbinden in het belang van de monumentenzorg.
2. De vergunning kan voor een bepaalde termijn worden verleend.

3. Onverminderd het bepaalde in artikel 11, lid 6, kan de vergunning worden verleend onder de voorwaarde dat de vergunning niet inwerking treedt totdat is beslist op een ingesteld beroep dan wel in het kader van de beroepsprocedure op een verzoek om een voorlopige voorziening.

Artikel 14 Inschrijving vergunning in register

Het college houdt voor de vergunningen die betrekking hebben op gemeentelijke monumenten een openbaar register bij overeenkomstig artikel 20 van de Monumentenwet 1988.

Artikel 15 Intrekken van de vergunning

1. De vergunning kan door het college worden ingetrokken indien:
pagina 3 van 5
 - a. blijkt dat de vergunning ten gevolge van een onjuiste of onvolledige opgave is verleend;
 - b. blijkt dat de vergunninghouder de voorschriften als bedoeld in artikel 10 niet naleeft;
 - c. de omstandigheden aan de kant van de vergunninghouder zich zodanig hebben gewijzigd, dat het belang van het monument zwaarder dient te wegen;
 - d. niet binnen 1 jaar van de vergunning gebruik wordt gemaakt.
2. Het besluit tot intrekking wordt in afschrift gezonden aan de monumentencommissie.

HOOFDSTUK 3 BESCHERMEDE RIJKSMONUMENTEN

Artikel 16 Vergunning voor beschermd rijksmonument

1. Het college zendt onmiddellijk een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om vergunning voor een beschermd rijksmonument aan de monumentencommissie
2. De monumentencommissie adviseert schriftelijk over de aanvraag binnen acht weken na de datum van verzending van het afschrift.
3. Bij overschrijding van de in het tweede lid genoemde termijn wordt de monumentencommissie geacht geadviseerd te hebben.

HOOFDSTUK 4 SCHADEVERGOEDING

Artikel 17 Schadevergoeding

1. Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende ten gevolge van:
 - a. de weigering van het college een vergunning als bedoeld in artikel 10 te verlenen;
 - b. voorschriften door het college verbonden aan een vergunning als bedoeld in artikel 10; schade lijdt of zal lijden, die redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven, kent het college hem op zijn aanvraag een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.
2. Voor de behandeling van de aanvragen zijn de bepalingen van de verordening ter regeling van de procedure bij toepassing van artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 5 SUBSIDIE

Artikel 18 Subsidie [gereserveerd]

HOOFDSTUK 6 SLOT- EN OVERGANGSBEPALINGEN

Artikel 19 Strafbepaling

Hij, die handelt in strijd met de artikelen 9 en 10 van deze verordening, wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie.

Artikel 20 Toezichthouders

Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast, naast de in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering genoemde opsporingsambtenaren, de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

Artikel 21 Inwerkingtreding

1. Voor zover deze verordening betrekking heeft op gemeentelijke monumenten treedt zij in werking op de achtste dag na bekendmaking.
2. De Monumentenverordening, vastgesteld bij besluit van de gemeenteraad van 8 juli 2004, voor zover het betreft bepalingen over gemeentelijke monumenten, vervalt op de datum waarop het eerste lid betrekking heeft.
3. Voor zover deze verordening betrekking heeft op beschermde rijksmonumenten, treedt zij in werking overeenkomstig het bepaalde in artikel 15, tweede lid, van de Monumentenwet 1988.
4. De monumentenverordening, vastgesteld bij besluit van de raad van 8 juli 2004, voor zover het betreft bepalingen over beschermde rijksmonumenten, vervalt op de datum waarop het derde lid toepassing vindt.
5. De op grond van de ingevolge het tweede lid vervallen verordening geregistreerde gemeentelijke monumenten worden geacht aangewezen te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
6. De gemeentelijke monumenten, geregistreerd op de monumentenlijst van de ingevolge het tweede lid genoemde vervallen verordening, worden geacht geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
7. Aanvragen om vergunning die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de in het tweede lid ingetrokken verordening.

Artikel 22 Citeertitel

Deze verordening kan worden aangehaald als "Monumentenverordening Gemeente Leeuwarderadeel 2006"

Aldus besloten door de raad voornoemd in zijn openbare vergadering van 2 november 2006,
de griffier, de voorzitter,
(A.G.M.Rutten) (drs. E.J. ter Keurs)

Bijlage 3

Statuten Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel

Heden, de zeventiende september negentienhonderd zes en negentig,
verschenen voor mij, Mr. Geert Gast, notaris ter standplaats Leeuwarden:
de heer drs. Pieter de Haan, directeur van de Raad voor de
Kinderbescherming, wonende te Leeuwarden, P.C.Hoofdstraat 45, volgens zijn
verklaring geboren te Leeuwarden op tien september negentienhonderd zeven
en veertig, paspoort, nummer N 17821563, gehuwd, en -----

1. de heer Sijtze Jansma, wethouder van de gemeente Leeuwarderadeel,
wonende te 9051 GD Stiens, Ungastins 51, volgens zijn verklaring geboren
te Oenkerk op dertig maart negentienhonderd dertig, gehuwd, rijbewijs,
nummer 017047517,
2. de heer Gerben Jan Althuizes, verkoper, wonende te 9055 PD Cornjum,
Scheltedyk 18, volgens zijn verklaring geboren te Britsum op veertien
juli negentienhonderd vier en veertig, paspoort, nummer H 615888,
gehuwd.

De comparanten verklaarden bij deze akte een stichting op te richten en
daarvoor de volgende statuten vast te stellen:

Naam en Zetel

Artikel 1

1. De stichting draagt de naam: Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Leeuwarderadeel en is opgericht voor
onbepaalde tijd.

Doel en werkgebied

Artikel 2

1. De stichting heeft ten doel de instandhouding van monumenten in de
gemeente Leeuwarderadeel beschermd op grond van de Monumentenwet 1988.
Het werkgebied van de stichting is de gemeente Leeuwarderadeel.
2. De stichting tracht dit doel onder meer te bereiken met de volgende
middelen:
 - a. het in juridische eigendom verwerven van monumenten als hiervoor
omschreven;
 - b. het (doen) restaureren en onderhouden van de verworven monumenten;
 - c. beïnvloeding van de openbare mening, zodat de wenselijkheid van het
behoud van monumenten door zoveel mogelijk personen wordt ingezien en
dit doel door hen wordt gesteund;
 - d. de verwerving van geldmiddelen;
 - e. alle andere rechtmatige middelen die voor het doel bevorderlijk kunnen
zijn.

Bestuur

Artikel 3

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste drie leden, waarvan
één lid wordt voorgedragen door de Raad van de gemeente
Leeuwarderadeel.
2. Het bestuur (met uitzondering van het eerste bestuur, waarvan de leden
in functie worden benoemd) kiest uit zijn midden een voorzitter, een
secretaris en een penningmeester. De functies van secretaris en
penningmeester kunnen ook door één persoon worden vervuld.

3. Ingeval van één of meer vacatures in het bestuur vormen de overblijvende bestuursleden, of vormt het overblijvende bestuurslid, een wettig samengesteld bestuur.
4. De bestuursleden genieten geen beloning voor hun werkzaamheden. Zij hebben wel recht op vergoeding van de door hen in de uitoefening van hun functie gemaakte kosten.

Vermogen
Artikel 4

Het vermogen van de stichting zal worden gevormd door:

- subsidies en donaties;
- schenkingen, erfstellingen en legaten;
- alle andere verkrijgingen en baten.
-

Bestuursvergaderingen
Artikel 5

1. De bestuursvergaderingen worden gehouden in de gemeente Leeuwarderadeel.
2. Ieder kalenderkwartaal wordt ten minste één vergadering gehouden.
3. Vergaderingen zullen voorts telkenmale worden gehouden, wanneer één van de bestuursleden daartoe schriftelijk en onder nauwkeurige opgave van de te behandelen punten de oproeping doet.
4. De oproeping tot de vergadering geschiedt ten minste zeven dagen tevoren, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend, door middel van oproepingsbrieven.
5. De oproepingsbrieven vermelden, behalve plaats en tijdstip van de vergadering, de te behandelen onderwerpen.
6. Zolang in een bestuursvergadering alle in functie zijnde bestuursleden aanwezig zijn, kunnen geldige besluiten worden genomen over alle aan de orde komende onderwerpen, mits met algemene stemmen, ook al zijn de door de statuten gegeven voorschriften voor het oproepen en houden van vergaderingen niet in acht genomen.
7. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter; bij diens afwezigheid voorzien de aanwezigen zelf in de leiding van de vergadering.
8. Van het verhandelde in de vergaderingen worden notulen gehouden door de secretaris of door één van de andere aanwezigen, door de voorzitter van de vergadering daartoe aangezocht. De notulen worden vastgesteld en getekend door degenen, die in de vergadering als voorzitter en secretaris hebben gefungeerd.

Bestuursbesluiten
Artikel 6

1. Het bestuur kan ter vergadering alleen dan geldige besluiten nemen indien de meerderheid van de in functie zijnde bestuursleden ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Een bestuurslid kan zich ter vergadering door een ander bestuurslid laten vertegenwoordigen op overlegging van een schriftelijke, ter beoordeling van de voorzitter van de vergadering voldoende, volmacht. Een bestuurslid kan daarbij slechts voor één ander bestuurslid als gevolmachtigde optreden.
2. Het bestuur kan ook buiten vergadering besluiten nemen, mits alle bestuursleden in de gelegenheid zijn gesteld schriftelijk, al dan niet per enig telecommunicatiemiddel, hun mening te uiten. Van een aldus genomen besluit wordt onder bijvoeging van de ingekomen antwoorden door de secretaris een relaas opgemaakt, dat na medeondertekening door de voorzitter bij de notulen wordt gevoegd.
3. Ieder bestuurslid heeft het recht tot het uitbrengen van één stem.

Voor zover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle bestuursbesluiten genomen met volstrekke meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.

4. Alle stemmingen ter vergadering geschieden mondeling, tenzij één bestuurslid vóór de stemming een schriftelijke stemming verlangt. Schriftelijke stemming geschiedt bij ongetekende, gesloten briefjes.
5. Blanco stemmen worden beschouwd als niet te zijn uitgebracht.
6. In alle geschillen omtrent stemmingen, niet bij de statuten voorzien, beslist de voorzitter van de vergadering.

Bestuursbevoegdheid
Artikel 7

1. Het bestuur is belast met het besturen van de stichting.
2. Het bestuur is bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen.
3. Het bestuur is niet bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten, waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidstelling voor een schuld van een ander verbindt, tenzij het besluit wordt genomen met algemene stemmen van alle in functie zijnde bestuursleden.
4. Erfstellingen mogen slechts onder het voorrecht van boedelbeschrijving worden aanvaard.

Vertegenwoordiging
Artikel 8

1. Het bestuur vertegenwoordigt de stichting.
2. De vertegenwoordigingsbevoegdheid komt mede toe aan twee gezamenlijk handelende bestuursleden.
3. Het bestuur kan volmacht verlenen aan één of meer bestuursleden, alsook aan derden, om de stichting binnen de grenzen van die volmacht te vertegenwoordigen.

Einde bestuurslidmaatschap
Artikel 9

Het bestuurslidmaatschap van een bestuurslid eindigt:

- a. door zijn overlijden;
- b. wanneer hij het vrije beheer over zijn vermogen verliest;
- c. door schriftelijke ontslagneming (bedanken);
- d. door ontslag hem verleend door de gezamenlijke overige bestuursleden;
- e. door ontslag op grond van artikel 2:298 Burgerlijk Wetboek.
- f.

Boekjaar en jaarstukken
Artikel 10

- I. Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.
2. Per het einde van ieder boekjaar worden de boeken van de stichting afgesloten. Daaruit worden door het bestuur een balans en een staat van baten en lasten over het geëindigde boekjaar opgemaakt, welke jaarstukken vervolgens door het bestuur worden vastgesteld.
- 3.

Reglement
Artikel 11

1. Het bestuur is bevoegd een reglement vast te stellen, waarin die onderwerpen worden geregeld, die naar het oordeel van het bestuur

- nadere) regeling behoeven.
2. Het reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.
 3. Het bestuur is te allen tijde bevoegd het reglement te wijzigen of op te heffen.
 4. Op de vaststelling, wijziging en opheffing van het reglement is het bepaalde in artikel 11 lid 1 van toepassing.

Statutenwijziging
Artikel 12

1. Het bestuur is bevoegd deze statuten te wijzigen. Het besluit daartoe moet worden genomen met algemene stemmen in een vergadering, waarin alle bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn, zonder dat in het bestuur enige vacature bestaat.
 2. De wijziging moet op straffe van nietigheid bij notariële akte tot stand komen. Ieder bestuurslid afzonderlijk is bevoegd de desbetreffende akte te verlijden.
3. Een besluit tot wijziging van de statutaire bepalingen die de artikelen 2, 11, 12 en 13 betreffen kan slechts worden genomen na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Ontbinding en vereffening
Artikel 13

1. Het bestuur is bevoegd de stichting te ontbinden. Op het daartoe te nemen besluit is het bepaalde in artikel 11 lid 1 van toepassing.
2. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.
3. Bij de ontbinding van de stichting geschiedt de vereffening door het bestuur.
4. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.
5. Een overschot na vereffening wordt uitsluitend uitgekeerd aan een rechtspersoon die eveneens binnen de monumentenzorg werkzaam is op het terrein van de instandhouding van monumenten.
6. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden stichting gedurende tien jaren berusten onder de door de vereffenaars aan te wijzen persoon.

Slotbepalingen
Artikel 14

In alle gevallen, waarin zowel de wet als deze statuten niet voorzien, beslist het bestuur.

Artikel 14

De eerste bestuursleden worden bij de akte van oprichting benoemd.

Slotverklaringen

Tenslotte verklaarden de comparanten:

1. Tot bestuursleden van de stichting zijn benoemd:
de heer Drs. Piet er de Haan, de comparant sub 1 -genoemd, tot voorzitter;
de heer Sijtze Jansma, de comparant sub 2 genoemd,
tot secretaris; en
de heer Gerben Jan Althuizes, de comparant sub 3
genoemd, tot penningmeester.
2. Het eerste boekjaar van de stichting eindigt op enen en dertig december
negentienhonderd zes en negentig.

De comparanten zijn mij, notaris, bekend en de identiteit van de bij deze akte betrokken comparanten/partijen is door mij, notaris, aan de hand van de hiervoor gemelde en daartoe bestemde documenten vastgesteld. Waarvan akte in minuut is verleden te Leeuwarden op de datum in het hoofd dezer akte vermeld.

Na zakelijke opgave van de inhoud van deze akte aan de comparanten, hebben dezen eenparig verklaard van de inhoud van deze akte te hebben kennis genomen en op volledige voorlezing daarvan geen prijs te stellen. Vervolgens is deze akte na beperkte voorlezing door de comparanten ondertekend en onmiddellijk daarna door mij, notaris, ondertekend om zestien uur en veertig minuten.

P. de Haan; S. Jansma; G.J. Althuizes; G. Gast.

UITGEGEVEN VOORAFSCHRIFT

